

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W BIELSKU PODLASKIM

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU BIELSKIEGO
ZA ROK 2007**

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Bielsku Podlaskim
Magdalena Leszczyńska
Magdalena Leszczyńska

Bielsk Podlaski

Marzec 2008

SPIS TREŚCI

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO.....	str.1
II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŻNYCH W 2007 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO	str.3
III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2007 ROKU.....	str.6
IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA.....	str.7
V. OCENA SANITARNA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA 2007 ROK.....	str.12
VI. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA 2007 ROK.....	str.20
VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2007 ROK.....	str.24
VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH. OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2007 ROK.....	str.27
IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU BIELSKIEGO ZA 2007 ROK.....	str.31
X. WNIOSKI.....	str.41
XI. ZAŁĄCZNIKI.....	

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO

Powiat Bielski położony jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Tworzy go 8 gmin w tym 2 miejskie (Bielsk Podlaski, Brańsk), 6 wiejskich (Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka, Wyszki)

Powierzchnia powiatu bielskiego wynosi 1385 km².

Miasto Bielsk Podlaski z blisko 26714 mieszkańców jest największym miastem powiatowym.

Zaludnienie:

Według stanu na 31.12.2006 ludność powiatu bielskiego wynosi 59 764 mieszkańców w tym:

- ludność miejska - 30 542
- ludność wiejska - 29 222
- gęstość zaludnienia - 43 osoby na km²
- mężczyźni - 29 427
- kobiety - 30 337
- urodzenia żywe : 523 (w liczbach bezwzględnych)
- przyrost naturalny : - 231 w liczbach bezwzględnych
- zgony : 754 (w liczbach bezwzględnych)

Ocena merytoryczna realizacji wykonywanych zadań :

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Bielsku Podlaskim w 2007r. objęli nadzorem 814 obiektów powiatu bielskiego.

Nadzór sanitarny sprawowany był w zakresie:

- epidemiologii
- higieny żywności , żywienia i przedmiotów użytku
- higieny komunalnej
- higieny pracy
- higieny dzieci i młodzieży
- promocji zdrowia
- nadzoru zapobiegawczego

Ogółem w 2007r. pracownicy PSSE w Bielsku Podlaskim przeprowadzili 1631 kontroli obiektów, wydali 1339 decyzji merytorycznych i 619 decyzji płatniczych. Nie wystawiano

decyzji wstrzymujących działalność zakładów. Ponadto wydano 152 postanowienia rozstrzygające o istocie sprawy oraz 43 w trakcie prowadzonego postępowania. Wystawiono 33 tytuły wykonawcze oraz nałożono 20 mandatów na sumę 2190,00 zł. W ramach sprawowanego nadzoru pobierano próbki do badań laboratoryjnych. W 2007r. pobrano 698 próbek do badań chemicznych, fizycznych i mikrobiologicznych. Pobierano próbki środków spożywczych, wody i wskaźników biologicznych.

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŻNYCH W 2007 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w roku 2007 była stabilna.

Nie rejestrowano chorób wysoce zakaźnych takich jak: cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome.

Dane epidemiologiczne dotyczące chorób zakaźnych w powiecie bielskim w 2007 roku przedstawiono w formie tabelarycznej w załączniku nr 1 i nr 2.

Największy problem epidemiczny naszego powiatu w dalszym ciągu stanowią choroby odkleszczowe - borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze. Powiat bielski obok hajnowskiego jest terenem endemicznym dla tych chorób. Zachorowania są związane z istnieniem na naszym terenie ognisk przyrodniczych w biocenozie, których krążą patogeny wywołujące wyżej wspomniane choroby.

Sytuację epidemiologiczną zachorowalności i zapadalności na te jednostki chorobowe przedstawia poniższa tabela.

Lp	Jednostka chorobowa	2004		2005		2006		2007	
		Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zap.	Zap.
1	Borelioza	50	81,4	50	82,2	98	162,6	72	119,5
2	Kleszczowe zapalenie mózgu (przenoszone przez kleszcze(KZM))	10	16,3	10	16,4	16	26,5	9	14,9

Po okresie znacznego wzrostu zachorowań na **boreliozę** w 2006 roku (98 zachorowań co daje współczynnik zapadalności **162,6**) liczba ta zmalała do 72 w 2007r., co daje współczynnik zapadalności 119 na 100 tys. mieszkańców.

Współczynnik zapadalności w woj. Podlaskim wynosi **84,2**.

Podobnie wygląda zachorowalność i zapadalność na **kleszczowe zapalenie mózgu- KZM**. Obserwuje się spadek zachorowań na tę chorobę z 16 przypadków zarejestrowanych w 2006r do 9 przypadków w 2007r.

W przypadku **chorób zakaźnych wieku dziecięcego** jest obserwowana cykliczna, występująca co kilka lat zmienność zachorowań.

Jak obrazuje poniższa tabela następuje sukcesywny wzrost zachorowań na **świnkę** od 2004 roku do 2006 roku. W 2007 roku nastąpił znaczny spadek zachorowań na tę chorobę z 244 przypadków w 2006r. do 2 przypadków w 2007r. co daje współczynnik zapadalności 3,3 na 100tys. mieszkańców. W woj. Podlaskim współczynnik ten wyniósł 8,2 na 100tys. mieszkańców.

Lp	Jednostka chorobowa	2004		2005		2006		2007	
		Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach	Zap.	Zap.	Zap.
1	świnka	13	20,9	190	310,2	244	404,8	2	3,3

W 2007r. zanotowano wzrost zachorowań na **krztusiec** z 12 przypadków w 2006r. do 21 przypadków w 2007r. Zwiększyła się także zapadalność na różyczkę, z 5 przypadków w 2006r. do 28 zachorowań w 2007r. Wzrosła także zachorowalność na **ospę wietrzną**. W 2007r. zarejestrowano 342 przypadki (współczynnik zapadalności 567,4), podczas gdy w 2006r 121 przypadków (współczynnik zapadalności 200,8 na 100 tys. mieszkańców). Współczynnik zapadalności w woj. podlaskim wynosił 399,6.

Lp	Jednostka chorobowa	2004		2005		2006		2007	
		Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach	Zap.	Zap.	Zap.
1	krztusiec	1	1,6	17	27,9	12	19,9	21	34,8
2	różyczka	3	4,9	7	11,5	5	8,3	28	46,5
3	Ospa wietrzna	122	198,7	294	483,5	121	200,8	342	567,4

Zarejestrowana w 2007 roku wyższa liczba zachorowań na choroby zakaźne podane w powyższej tabeli ma zapewne związek z poprawą zgłaszalności, zwiększoną ilością badań diagnostycznych oraz naturalną cykliczną zmiennością ilości zachorowań.

W oparciu o dane statystyczne i analizę epidemiczną należy stwierdzić, że w porównaniu z rokiem 2006 nastąpił spadek zachorowań na **salmonellozy** co może świadczyć o większej świadomości społeczeństwa w zakresie przestrzegania zasad higieny.

Sytuację epidemiologiczną przedstawia poniższa tabela.

Lp	Jednostka chorobowa	2004		2005		2006		2007	
		Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach	Zap.	Zap.	Zap.
1	Salmonellozy	30	48,9	50	82,2	26	43,1	21	34,8

W roku 2007 zarejestrowano 21 zachorowań na salmonellozę, co daje współczynnik zapadalności 34,8 na 100tys., podczas gdy w 2006r. zarejestrowano 26 zachorowań, co stanowiło współczynnik zapadalności 43,1 na 100tys.

Współczynnik zapadalności na salmonellozy w woj. Podlaskim w 2007r. wyniósł 39,6. Z powyższych danych wynika, że zatrucia pokarmowe o etiologii salmonellozowej stanowią dość częstą przyczynę zachorowań.

Na 14 powiatów naszego województwa powiat bielski znajduje się po środku pod względem współczynnika zapadalności na salmonellozę. Większość zgłoszonych zatruc stanowiły zachorowania pojedyncze w ognisku domowym. Zbiorowych zatruc pokarmowych nie rejestrowano.

W 2007r. nie rejestrowano zachorowań **na WZW różnych typów**. Podobnie jak w roku ubiegłym zarejestrowano 8 bezobjawowych nosicieli HBs+ oraz 8 nosicieli HCV+.

Rzeczywistą liczbę nosicieli HBs+ i HCV+ trudno jest ustalić, gdyż nie są prowadzone rutynowe badania w kierunku tego nosicielstwa. Najczęściej wykrywa się je w punkcie krwiodawstwa podczas oddawania krwi. Istnieje przypuszczenie, iż w bieżącym roku zmniejszy się liczba rejestrowanych nosicieli ze względu na to, że Minister Zdrowia w wydanym rozporządzeniu w sprawie rodzaju biologicznych czynników chorobotwórczych podlegających zgłoszeniu, zniósł obowiązek informowania i zgłaszania do organów Inspekcji Sanitarnej nosicieli Hbs i HCV.

Przeciwno WZW typu B istnieje skuteczna szczepionka, którą podaje się wszystkim noworodkom, uczniom gimnazjów oraz pracownikom ochrony zdrowia zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. Zrezygnowano obecnie z nieodpłatnych szczepień osób przygotowujących do zabiegów operacyjnych. Akcje promocyjne przyczyniają się do podnoszenia świadomości zdrowotnej ludzi, przez co dużo osób szczepi się odpłatną szczepionką, więc uodpornienie populacji sukcesywnie się zwiększa. Przeciwno **WZW typu C** brak szczepionki, przez co profilaktyka jest trudniejsza.

Zwiększyła się także ilość osób chorujących na **zapalenie płuc**, z 283 zachorowań w 2006r. do 460 w 2007r. Związane to jest najprawdopodobniej z lepszą zgłaszalnością tej choroby przez lekarzy.

Liczba zachorowań na **świerzb** utrzymywała się na poziomie roku ubiegłego i wynosi 46 przypadków co daje współczynnik zapadalności 76,3. W woj. podlaskim wynosi on **65,5** na 100tys. mieszkańców.

Rok 2007 był kolejnym rokiem nadzoru nad grypą. Należy bowiem liczyć się z możliwością wystąpienia pandemii grypy wywołanej przez nowy pandemiczny szczep tego wirusa. W celu monitorowania sytuacji epidemicznej w sezonie grypowym kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku i oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ „Medica”.

Od lat obserwuje się spadek zachorowań **na grypę**. W 2007r. nie rejestrowano grypy. Przyczyną spadku zachorowań mogą być szczepienia p/grypie, którym poddaje się coraz więcej osób z naszego powiatu oraz nietypowy przebieg zachorowań.

W 2007 roku zanotowano 9 przypadków zachorowań **na gruźlicę**. W całym województwie podlaskim 154. Gruźlica jest klasycznym przykładem choroby społecznej uzależnionej od warunków mieszkaniowych, niedożywienia i warunków sanitarnych. Ważną rolą w zapobieganiu jej szerzenia jest wczesne wykrycie i natychmiastowe leczenie choroby. BOWIEM⁴ prawidłowym leczeniu chory już po miesiącu może nie być zaraźliwy dla otoczenia.

Zachorowania na pozostałe choroby utrzymywały się na poziomie roku ubiegłego.

Biorąc pod uwagę pogarszającą się sytuację epidemiologiczną związaną z występowaniem na terenie kraju ognisk inwazyjnych **zakażeń meningokokowych** i możliwości zaistnienia sytuacji kryzysowej z tym związanej w powiecie bielskim podjęto następujące działania:

1. Do wszystkich placówek opieki zdrowotnej wystosowano wystąpienia przypominające

- O obowiązku wynikającym z art.20 ustawy z dnia 06.09.2001 co chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U.Nr.126 poz.1384 z późn. zm.)zglaszania podejrzenia zakażenia lub zachorowania na choroby zakaźne
- Przekazano numery telefonów alarmowych PSSE w celu możliwości bezpośredniego kontaktu i powiadamiania o wystąpieniu zachorowania poza godzinami pracy i w wolne dni od pracy
- Poinformowano placówki opieki zdrowotnej o konieczności przesyłania materiału do badań mikrobiologicznych do KORUN-u celem potwierdzenia
- Podano stronę internetowa Głównego inspektoratu Sanitarnego WWW.gis.gov.pl , na której znajdują się zasady postępowania, diagnostyki, leczenia i zapobiegania inwazyjnej chorobie meningokokowej.

Nie rejestrowano przypadków zachorowań na chorobę meningokokową na terenie powiatu bielskiego.

III.REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH W 2007 ROKU

Szczepienia ochronne na terenie powiatu prowadzone były w 30 punktach szczepień należących do 1 publicznego i 10 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Nadzór nad punktami szczepień prowadzono w zakresie wykonawstwa szczepień, gospodarności szczepionkami oraz zachowania łańcucha chłodniczego w dystrybucji szczepionek. Wykonawstwo szczepień prowadzone było zgodnie z obowiązującym „Programem szczepień ochronnych” i utrzymane w poszczególnych rocznikach na poziomie bliskim 100%.

Wykonawstwo szczepień w powiecie bielskim w 2007 r w porównaniu z rokiem 2006 kształtowało się na podobnym poziomie i wynosiło około 95%. Nieliczne opóźnienia w szczepieniach wynikały z indywidualnych czasowych przeciwwskazań zdrowotnych dzieci.

W 2007 roku na terenie naszego powiatu zarejestrowano 5 niepożądanych odczynów poszczepiennych po szczepionce przeciw błonicy i tężcowi (4) oraz przeciwko pneumokokom (1) tj.

podobnie jak w roku 2006, z tą różnicą, że poprzednio były to odczyny wywołane szczepieniem przeciwko gruźlicy. Obserwowane odczyny miały charakter miejscowy i w każdym przypadku już po tygodniu ustąpiły ich objawy.

IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO W 2007 ROKU

A. LECZNICTWO ZAMKNIĘTE I OTWARTE

1. Charakterystyka stanu technicznego, funkcjonalnego i wyposażenia obiektów:

Szpital mieści się w wolnostojącym dwukondygnacyjnym budynku murowanym.

W osobnych budynkach na placu szpitalnym mieści się oddział obserwacyjno – zakaźny, centralna sterylizatornia oraz prosektorium. Dyrekcja szpitala opracowała program dostosowawczy do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (termin usunięcia naruszeń do dnia 31.12.2012r.). Pomimo trudności ekonomicznych pomieszczenia szpitala sukcesywnie poddawane są remontom i modernizacji mającym na celu poprawę warunków udzielania świadczeń zdrowotnych oraz dostosowanie do wymogów obowiązujących przepisów prawnych

W pozostałych placówkach lecznictwa otwartego na terenie powiatu bielskiego również obserwuje się poprawę warunków sanitarno – technicznych pomieszczeń. W roku 2007 generalnym remontom poddano placówki zakładów opieki zdrowotnej w Wyszkach, Topczewie i w Boćkach. Placówki niespełniające wymogów obowiązujących przepisów prawnych przedłożyły programy dostosowawcze na poprawę stanu sanitarno-technicznego z terminem wykonania do dnia 31.01.2008r.

W 2007 roku kontynuowano program prozdrowotny „Likwidacja rtęci w służbie zdrowia”. W programie uczestniczyło 5 placówek ochrony zdrowia.

2. Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych w 2007 roku placówek służby zdrowia był zadawalający. W trakcie przeprowadzania kontroli szpitala SPZOZ w Bielsku Podlaskim nie stwierdzano nieprawidłowości procesów mycia i dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i sprzętu. W organizacji działalności szpitala utworzono dział higieny szpitalnej, który zajmuje się sprzątaniami i dezynfekcją pomieszczeń, sprzętu i urządzeń. Sprzątanie odbywa się wg zatwierdzonych procedur określających zasady prawidłowego funkcjonowania grup sprzątających.

3. Dezynfekcja i komora dezynfekcyjna

Do dezynfekcji zużytego sprzętu i materiału stosuje się preparaty dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania zgodnie z zakresem działania wynikającym z dokumentów rejestracyjnych. Dezynfekcja prowadzona była zgodnie z opracowaną procedurą oraz instrukcją użycia danego środka. Roztwory użytkowe do dezynfekcji narzędzi sporządzane były prawidłowo we właściwych warunkach.

Szpital posiada komorę dezynfekcyjną typu KD-3/1 z 1962r, którą przebadano w ramach nadzoru 1 raz za pomocą testów biologicznych (Sporal S) i uzyskano ujemne wyniki.

4. Sterylizacja

1. Za pomocą wskaźników biologicznych skontrolowano 2 urządzenia na suche gorące powietrze oraz 37 autoklawów, w tym :
  - lecznictwo zamknięte: 6 autoklawów i 1 sterylizator na suche gorące powietrze
  - lecznictwo otwarte: 1 autoklaw i 1 sterylizator na suche gorące powietrze
  - NZOZ- y – 7 autoklawów,
  - prywatne gabinety – 25 autoklawów;

Lecznictwo (obiekty)	SPORALE S						SPORALE A						Uwagi
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
lecznictwo zamknięte szpitale	1	1	1	4	-	-	6	6	6	16	-	-	
lecznictwo otwarte													
poradnie specjalistyczne	1	1	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
przychodnia przyzakładowa	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	
NZOZ - y	-	-	-	-	-	-	7	7	7	14	-	-	
Gabinety prywatne	-	-	-	-	-	-	25	25	25	50	-	-	
RAZEM	2	2	2	8	-	-	39	39	39	82	-	-	

5. Pralnictwo

Szpital SPZOZ w Bielsku Podlaskim nie posiada własnej pralni, korzysta z usług pralni: „BAXTER” Spółka Jawna Grzegorz Kunda, Andrzej Malinowski 16-080 Tykocin ul. Bernardyńska 10.

Szpital posiada wydzielone magazyny do przechowywania bielizny czystej i brudnej. Transport bielizny czystej i brudnej prawidłowy. Na oddziałach – bielizna brudna składowana w podwójnych

workach foliowych umieszczonych na stelażach, w razie potrzeby dezynfekowana w wydzielonym oznakowanym pojemniku (w roztworze 1 – 2 % chloraminy). Wydzielono ogólny magazyn bielizny czystej, poza tym na każdym oddziale wydzielono szafy do przechowywania bielizny czystej.

Pozostałe placówki służby zdrowia w większości bazują na białym jednorazowego użytku, pranie bielizny wielorazowej odbywa się we własnym zakresie. Uwaga co do prawidłowości postępowania z bielizną używaną w placówkach służby zdrowia w trakcie bieżących kontroli nie wnoszono.

6. Gromadzenie, transport i usuwanie nieczystości stałych: komunalnych i niebezpiecznych.

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz niebezpiecznymi w SPZOZ w Bielsku Podlaskim nie wniesiono zastrzeżeń. Odpady segregowano w miejscu ich powstania. Odpady bytowe – gospodarcze gromadzone na oddziałach szpitalnych w pojemnikach z przykryciem, wystanych workami foliowymi a następnie usuwane do zewnętrznych kontenerów opróżnianych przez uprawnioną firmę.

Szpital posiada stosowne zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych

Do gromadzenia odpadów medycznych stosuje się firmowe pojemniki jednorazowego użytku odporne na przekłucie i przemoknięcie, dostosowane wielkością do potrzeb wynikających z bieżącego zapotrzebowania oraz w zamknięciu uniemożliwiające otwarcie po napełnieniu, odpowiednio oznakowane. Stosuje się również worki z tworzywa sztucznego nieprzezroczystego, nieprzemakalnego o odpowiednim kolorze. Pojemniki zapełniane są nie więcej niż do 2/3 objętości, wymieniane nie rzadziej niż raz dziennie.

Transport odpadów niebezpiecznych medycznych z miejsca powstawania do miejsca przechowywania odbywa się specjalnie do tego przeznaczonymi wózkami.

Odpady przechowywane są w wydzielonym pomieszczeniu, niedostępnym dla osób postronnych.

Wszystkie rodzaje odpadów szpitalnych w tym niebezpiecznych odbierają, na podstawie stosownych umów, uprawnione firmy.

W pozostałych placówkach służby zdrowia również nie wniesiono zastrzeżeń odnośnie postępowania z odpadami. Wszystkie placówki medyczne lecznictwa otwartego posiadają stosowne zezwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych, a także na ich wywóz i utylizację z uprawnionymi firmami.

7. Blok żywienia

W ramach urzędowej kontroli żywności nadzorem objęto blok żywienia oraz kuchnię mleczną w szpitalu. Blok żywienia SP ZOZ jest zakładem żywienia zbiorowego typu samodzielnego.

W skład bloku żywienia szpitala wchodzi: pomieszczenia produkcyjne (kuchnia główna), pomieszczenia przygotowalni, obieralnia warzyw i owoców, pomieszczenia magazynowe, stołówka

dla personelu szpitala, kuchenki oddziałowe zlokalizowane na poszczególnych oddziałach szpitala, wydzielone pomieszczenia socjalne oraz wydzielono pomieszczenia Kuchni mlecznej.

Ocenę stanu sanitarno-technicznego bloku żywienia przeprowadzono w oparciu o „Arkusze oceny stanu sanitarnego zakładu żywienia zbiorowego”. Zakład uzyskał ocenę – zgodny z wymaganiami.

Prowadzone jest postępowanie administracyjne na:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w pomieszczeniu kuchni
- brak przelotowych sterylizatorów w kuchenkach oddziałowych oddziału: dziecięcego, położniczo-ginekologicznego i obserwacyjno.
- nieprawidłowy stan sanitarno – techniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach kuchni mlecznej prowadzone jest postępowanie administracyjne

Przedstawiono „Program dostosowania SP ZOZ w Bielsku Podlaskim do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22.06.2005r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 116 poz. 985)” zaopiniowanym pozytywnie przez PWIS w Białymstoku.

Środki spożywcze oraz surowce przeznaczone do produkcji posiłków magazynowane były w wydzielonych pomieszczeniach magazynowych z zachowaniem segregacji asortymentowej. Środki spożywcze łatwo psujące się oraz mrożonki przechowywane prawidłowo w sprawnych urządzeniach chłodniczych w monitorowanej temperaturze warunków przechowywania. Z monitoringu przechowywania środków spożywczych łatwo psujących się i mrożonych środków spożywczych prowadzone były zapisy do dokumentacji kontroli wewnętrznej w „Rejestrze temperatur w urządzeniach chłodniczych”. W poddanych do przeglądu środkach spożywczych stosowanych do produkcji posiłków nie stwierdzono artykułów po upływie daty minimalnej trwałości lub terminie przydatności do spożycia.

Środki spożywcze, surowce dostarczano do zakładu środkami transportu producentów żywności lub dystrybutorów żywności.

Posiłki dla pacjentów szpitala (wyżywienie całodzienne: śniadania, obiady, kolacje) produkowane były w oparciu o opracowane receptury i instrukcje technologiczne. Z wyprodukowanych posiłków pobierano próbki kontrolne, prawidłowo oznakowywane i przechowywane.

Wyprodukowane w kuchni posiłki wydaje się na poszczególne oddziały szpitala na wydzielonym stanowisku. Transport posiłków na poszczególne kuchenki oddziałowe odbywa się windą przy pomocy wózków transportowych - bemałów (utrzymujących odpowiednią temperaturę posiłków) w naczyniach z pokrywami. Na poszczególnych oddziałach posiłki podlegają porcjowaniu i wydawaniu pacjentom.

W zakładzie opracowano i wdrożono instrukcję dobrej praktyki higienicznej- prowadzono zapisy do dokumentacji dotyczącej stosowania dobrej praktyki higienicznej (GHP). Również z przeprowadzanych czynności kontroli wewnętrznej prowadzono zapisy do dokumentacji: „Rejestr

temperatur i wilgotności w magazynie spożywczym. Mycie i dezynfekcja”, „Rejestr warunków magazynowania środków spożywczych”, „Rejestr przyjęcia surowców”.

W bloku żywienia opracowano też „Księgę HACCP dla SP ZOZ w Bielsku Podlaskim”, w której dokonano m.in. analizy zagrożeń i wyszczególniono Krytyczne Punkty Kontroli.

Procesy mycia i dezynfekcji w zakładzie prowadzono w oparciu o opracowane instrukcje mycia i dezynfekcji. Podstępowanie z naczyniami stołowymi od pacjentów na poszczególnych oddziałach w kuchenkach oddziałowych oraz z naczyniami kuchennymi w kuchni właściwej było prawidłowe.

Butelki szklane używane przy produkcji mieszanek mlecznych myto a następnie dodatkowo poddawano procesowi sterylizacji w wydzielonym urządzeniu sterylizującym - autoklawie. Jak wynika z zapisów kontroli wewnętrznej skuteczność sterylizacji butelek używanych do produkcji mieszanek potwierdzano badaniami przy użyciu wskaźnika chemicznego – paski „Comply 1250” oraz biologicznego wskaźnika kontroli procesu sterylizacji parą wodną w autoklawie - „Sporal A”.

W celu oceny jakości żywienia (ocena teoretyczna) pacjentów przebywających na diecie ogólnej w ramach urzędowej kontroli żywności poddano analizie laboratoryjnej (w WSSE Białymstoku) jadłospis oraz zestawienie dekadowe za okres od 18.03.2007r. do 27.03.2007r. Po analizie zebranych materiałów dotyczących żywienia pacjentów stwierdzono, że w ocenianej dekadzie wystąpiły pewne nieprawidłowości:

- pacjenci nie otrzymywali dostatecznej ilości produktów zawierających witaminę A, B₂, C oraz żelazo
- zbyt duży udział produktów zawierających tłuszcz.

Udział energii pochodzącej z białka, tłuszczu i węglowodanów przypadający średnio na jeden dzień ocenianej dekady wynosił odpowiednio:

- białka i wynosił 12,10%,
- tłuszczu i wynosił 34,38%.
- węglowodanów i wynosił 53,55%.

Żywienie pacjentów w 2007 roku utrzymywało się na poziomie podobnym do roku ubiegłego.

8. Dezynsekcja i deratyzacja.

W SPZOZ w Bielsku Podlaskim wykonano 16 zabiegów dezynsekcyjnych w:

- magazynach żywnościowych
- kuchni ogólnej, pomieszczeniach bloku żywienia oraz kuchenkach oddziałowych
- oddziale dziecięcym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym i obserwacyjno-zakaźnym

Porównując analizy uzyskiwanych wyników z lat ubiegłych stwierdza się, że populacja insektów w znacznym stopniu została ograniczona. Zabiegi wykonywał zgodnie z planem profilaktyki i zwalczania szkodników dezynfektor szpitalny używając Afasektu 5SC- dotychczas skuteczny. W trakcie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono występowania gryzoni, dlatego też nie zachodziła potrzeba wykonywania zabiegów deratyzacyjnych.

9. Prosektoria

Prosektorium znajduje się w wydzielonym budynku na terenie posesji szpitala. Do zakładu prowadzą osobne wejścia dla personelu, przywożonych zwłok oraz wydawania zwłok. Dojazd do sali wydawania zwłok nie jest widoczny z okien oddziałów łóżkowych. Brak szaf chłodniczych.

10. Porządek, estetyka otoczenia placówek służby zdrowia.

Otoczenie kontrolowanych placówek służby zdrowia utrzymane było czysto. Estetyka i porządek zachowane.

V. OCENA SANITARNA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA 2007 ROK

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim jako organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawuje urzędową kontrolę żywności – kontrolę zgodności środków spożywczych, substancji pomagających w przetwarzaniu, dozwolonych substancji dodatkowych, substancji wzbogacających i innych składników żywności przeznaczonych do produkcji żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z obowiązującymi wymaganiami w zakresie jakości zdrowotnej żywności i żywienia, w tym znakowania żywności oraz warunków sanitarno-higienicznych produkcji i obrotu żywnością w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim w roku 2007 w ramach urzędowej kontroli żywności nadzorem obejmował 417 obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku, które funkcjonowały na terenie powiatu Bielsk Podlaski.

Na podstawie dokonanych ocen stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia obejmujących ocenę zgodności obiektów z obowiązującymi wymaganiami prawa żywnościowego w roku 2007 jako niezgodne z wymaganiami oceniono 7 obiektów. Stanowi to 1,69% ogółu obiektów objętych nadzorem.

Natomiast w roku 2006 negatywnie jako niezgodne z wymaganiami oceniono stan sanitarny 28 obiektów, co stanowi 6,44% obiektów objętych nadzorem.

Przedstawione poniżej dane wskazują, że stan sanitarny obiektów żywności i żywienia ulega poprawie

<i>Rok</i>	<i>Odsetek obiektów niezgodnych z wymaganiami (o złym stanie sanitarnym)</i>
2007	1,69
2006	6,44
2005	5,75

Analiza porównawcza danych z lat 2005-2007 wykazała, że dużej poprawie uległ stan sanitarny piekarni, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego, zakładów małej gastronomii oraz kiosków spożywczych. Odsetek negatywnie ocenianych zakładów w tych grupach w 2007 roku spadł do 0%. Odsetek negatywnie ocenianych sklepów spożywczych jest stosunkowo niewielki i kształtuje się na poziomie około 3%

Obrazuje to poniższa tabela:

<i>Lp</i>	<i>Grupa obiektów</i>	<i>Odsetek negatywnie ocenianych obiektów</i>		
		<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>
1	<i>Zakłady produkcji żywności:</i>			
	<i>Wytwornie napojów bezalkoholowych</i>	0	0	0
	<i>piekarnie</i>	10	9,1	0
	<i>Wytwornie lodów</i>	0	0	0
2	<i>Sklepy spożywcze</i>	2,62	2,76	3,3
3	<i>Kioski spożywcze</i>	10,94	6,9	0
4	<i>Magazyny hurtowe</i>	0	0	0
5	<i>Zakłady małej gastronomii</i>	0	6,52	0
6	<i>Zakłady żywienia zbiorowego otwartego</i>	0	17,65	0
7	<i>Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego</i>	9,68	2,86	0
8	<i>Targowiska</i>	0	0	0

Kontrole kompleksowe w 2007, roku w ramach urzędowej kontroli żywności, prowadzono na podstawie kryteriów ujętych w „Arkuszu oceny stanu sanitarnego zakładu produkcji żywności” pod względem zgodności z obowiązującymi wymaganiami ustawodawstwa. W 2007 roku kontroli poddano następujące grupy obiektów:

Zakłady produkcji żywności.

- zakłady produkcji żywności – 25 w tym: 3 wytwornie lodów, 1 automat do lodów, 11 piekarni, 1 wytwornia napojów bezalkoholowych, 3 zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego, 1 wytwornia wyrobów cukierniczych, 1 zakład napełniania syfonów, 1 zakład konfekcjonowania, 1 wytwornia wafli, 1 zakład przetwórstwa warzyw oraz 1 pieczarkarnia.

- Piekarnie - 11
- Wytwornie lodów - 3
- Inne obiekty produkcji żywności, 1 automat do lodów, 3 zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego, 1 wytwórnia wyrobów cukierniczych, 1 zakład napełniania syfonów, 1 zakład konfekcjonowania, 1 wytwórnia wafli, 1 zakład przetwórstwa warzyw)

Obiekty obrotu żywnością.

- sklepy spożywcze - 182
- kioski spożywcze - 57
- magazynów hurtowych - 15
- targowiska -2
- inne obiekty obrotu żywnością -10

Zakłady żywienia zbiorowego.

- Zakłady żywienia zbiorowego otwartego -17
- Zakłady małej gastronomii.-46
- Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego -38
- Bloki żywienia w domach opieki społecznej -3
- Stołówki w bursach i internatach -3
- Stołówki szkolne -21
- Stołówki w przedszkolach - 5

Z analizy danych dotyczących oceny stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia w oparciu o kryteria ujęte w „Arkuszu oceny stanu sanitarnego” wynika, że maleje odsetek tych, które oceniono jako niespełniające wymagań obowiązującego prawa żywnościowego. Jako niezgodne z wymaganiami obowiązującego ustawodawstwa w roku 2007 oceniono 7 obiektów(1,64%); w roku 2006 - 28 obiektów (6,44%); w roku 2005 – 25 obiektów (5,73%) .

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach produkcji i obrotu żywności na terenie powiatu bielskiego w 2007 roku dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno-techniczny pomieszczeń;
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higieniczny urządzeń, sprzętu, wyposażenia, asprzętu produkcyjnego;
- braku właściwego wyposażenia umywalek do mycia rąk;

- braku skutecznego, prawidłowego systemu wentylacji mechanicznej w zakładzie lub jego braku, (skropliny pary) w pomieszczeniu zmywalni sprzętu produkcyjnego
- braku prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników
- braku segregacji asortymentowej środków spożywczych przechowywanych w urządzeniach chłodniczych,
- niewłaściwego przechowywania artykułów spożywczych, niezgodnie z warunkami deklarowanymi przez producentów produktów;
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez opakowań jednostkowych z narażeniem na zanieczyszczenia;
- wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych nieprawidłowo znakowanych; nieprawidłowego znakowania gotowych wyrobów; braku lub nieprawidłowego oznakowania surowców używanych do produkcji;
- braku prawidłowo zorganizowanego i wyposażonego stanowiska do mycia i dezynfekcji jaj;
- braku opracowanych, wdrożonych procedur na podstawie zasad systemu HACCP.
- braku udokumentowania podejmowania działań w kierunku opracowania i wdrożenia procedur zasad systemu HACCP.
- braku wdrożonych instrukcji dobrej praktyki higienicznej (GHP)(brak dokumentacji z realizacji zasad);
- nieprzestrzegania zapisów opracowanych w zakładzie procedur dobrej praktyki produkcyjnej (GHP/GMP)
- braku systematycznych zapisów z monitorowania temperatury przechowywania artykułów łatwopsujących się;
- nieprawidłowego prowadzenia kontroli wewnętrznej, niezgodnie z obowiązującymi przepisami;
- prowadzenia działalności niezgodnie z decyzją organów PIS;

Z przeprowadzonych w 2007 roku kontroli wynika, że:

- 195 zakładów obrotu żywności posiada opracowane i wdrożone instrukcje dobrej praktyki higienicznej posiada,
- 7 zakładów obrotu żywności częściowo spełnia wymogi dobrej praktyki higienicznej ze względu na nieprzestrzeganie opracowanych zasad GHP
- 95 zakładów spełnia wymogi dobrej praktyki produkcyjnej GHP/GMP.
- 10 zakładów częściowo spełnia wymogi GHP/GMP m.in. ze względu na brak prowadzenia systematycznych zapisów i dokumentacji z realizacji jej zasad
- 1 zakład nie spełnia wymogów GHP/GMP
- 7 zakładów posiada wdrożone procedury systemu HACCP.
- 84 zakłady podjęło działania w kierunku implementacji systemu w tym w 40 stwierdzono zaawansowane prace we wdrażaniu tego systemu

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działają w ramach sieci systemu RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach. W ramach RASFF przesyłane są informacje o produktach, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. System obejmuje wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, Komisje Europejskie i Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności.. W Polsce Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF, tworzy krajowy punkt kontaktowy systemu RASFF, jest odpowiedzialny za jego funkcjonowanie i powiadamia Komisję Europejską o zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej niebezpiecznej żywności oraz środkach żywienia zwierząt.

W roku 2007 w związku z otrzymaniem powiadomień alarmowych w ramach systemu RASFF przekazanych przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych dotyczących produktów niebezpiecznych podejmowano działania zaradcze zmierzające do wycofania produktów niebezpiecznych z obrotu handlowego.

Przeprowadzone kontrole dotyczyły:

- powiadomienia o niebezpiecznych środkach spożywczych (bulion warzywny, morszczuk tusze, naturalna woda mineralna niegazowane, kuleczki czekoladowe, mak, śliwka kalifornijska, słonecznik łuskany, tuńczyk w oleju, orzechy włoskie, orzechy laskowe, bakalie, morele, mieszanka studencka;
- powiadomienia o niebezpiecznych materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (mischki plastikowe z uszami, salaterki – niebieski kwiatek, miski ceramiczne).

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w zakładach i z dokonanych przeglądów wprowadzanej do obrotu żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością nie stwierdzono w obrocie przedmiotowych produktów będących przedmiotem powiadomień.

Ocena sposobu jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

Dokonano oceny jakości żywienia pensjonariuszy domach opieki społecznej na terenie naszego powiatu na podstawie analizy dekadowych zestawień produktów zużytych do przygotowania posiłków. Po analizie zebranych materiałów dotyczących żywienia pensjonariuszy w ocenianych dekadach stwierdzono:

- nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu (34,21%; 31,31%; 34,87%);
- zbyt duży udział produktów zawierających tłuszcz;
- zbyt małe spożycie produktów zawierających witaminę: A, B₂, B₁, C oraz białko, wapń, żelazo;
- nieprawidłowy udział energii pochodzącej z białka (11,56%).

Pobrane próbki badane były w laboratoriach akredytowanych.

Próbki pobierano do badań w kierunku:

- pozostałości pestycydów – 8 próbek (kapusta głowiasta, bakłażany, pieczarki);
- zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia - 15 próbek (podroby, wędliny drobiowe, przetwory mleczarskie niefermentowane, lody z udziałem mleka, orzechy z drzew, koncentraty spożywcze soków i napojów, herbatki ziołowe);
- zanieczyszczeń azotanami- 2 próbki środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego (środki spożywcze uzupełniające obejmujące produkty zbożowe i inne środki spożywcze dla niemowląt i małych dzieci);
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 120 próbek (mięso mielone i spożywane jako tatar na surowo, wędliny, wędliny drobiowe, jaja, konserwy rybne i owoców morza, przetwory rybne i owoców morza, mleko pasteryzowane, mleko fermentowane, niearomatyzowane i bez dodatków smakowych, sery dojrzewające, sery twarogowe, masło, lody z udziałem mleka, makarony bez udziału jaj, wyroby cukiernicze czekoladowe, wyroby ciastkarskie z kremem nie poddanym obróbce termicznej, wyroby ciastkarskie z kremem poddanym obróbce termicznej, galanteria ciastkarska, owoce suszone, naturalne wody źródlane niegazowane, napoje niegazowane, mieszaniny tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi, wyroby garmażeryjne i kulinarne mączne schłodzone, inne wyroby garmażeryjne i kulinarne);
- określenia poziomu zanieczyszczenia mikotoksynami – 2 próbki przetwory i produkty owocowe (środki spożywcze dla niemowląt i małych dzieci z udziałem jabłek);
- zawartości substancji dodatkowych dozwolonych i substancji niedozwolonych w żywności – 22 próbki (inne przetwory mięsne, ryby i ich przetwory, mleko i przetwory mleczne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, napoje gazowane, napoje niegazowane, zioła, przyprawy, suplementy diety);
- badania parametrów czystości substancji dodatkowych - 4 próbki (substancje dodatkowe i substancje pomagające w przetwarzaniu);
- obecności materiału zmodyfikowanego genetycznie – 2 próbki (galanteria ciastkarska zawierająca mąkę kukurydzianą, mąkę sojową);
- skażeń promieniotwórczych - stężenie radionuklidu cezu- 1 próbka (mięso/wołowina);
- analizy zawartości jodu w soli – 4 próbki soli jodowanej;
- oceny znakowania, zawartości witamin i składników mineralnych w żywności wzbogacanej – 2 próbki (mleko i przetwory mleczne wzbogacane w wapń);
- określenia migracji specyficznej, zawartości formaldehydu w papierze 1- próbka materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością (wyroby z innych materiałów);
- zawartości benzopirenu i innych WWA – 2 próbki tłuszcze roślinne –oleje;
- określenia parametrów jęlczenia -2 próbki tłuszcze zwierzęce(z wyjątkiem masła).

Ponadto dodatkowo poza planem pobrano do badań laboratoryjnych 19 próbek żywności:

- 3 próbki wody mineralnej niegazowanej w związku z powiadomieniem alarmowym.- stwierdzenie obecności bakterii *Pseudomonas Aeruginosa*;
- 5 próbek masła w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (obecność bakterii z grupy coli) w związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym;
- 1 próbkę pieczarek hodowlanych do badań laboratoryjnych w kierunku pozostałości pestycydów – karbendazym w związku z pismem PWIS w Białymstoku
- 10 próbek przetwory mięsne w związku ze złożoną prośbą o interwencję dotyczącą niewłaściwej jakości zdrowotnej przetworów mięsnych wprowadzanych do obrotu pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (obecność bakterii *Salmonella*, *Listeria monocytogenes*) oraz oceny organoleptycznej.

Pobrane do badań laboratoryjnych w roku 2007 próbki żywności w badanych parametrach zastrzeżeń nie budziły oprócz 5 próbek masła, w których stwierdzono zawyżoną liczbę bakterii z grupy coli. Przeprowadzono postępowanie wyjaśniające zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Ponadto w roku 2007 pobrano 21 próbek sanitarnych (wymazy sanitarne, zmiotki), w tym 19 próbek zgodnie z planem pobierania próbek oraz 2 próbki wymazów sanitarnych dodatkowo w związku z dwukrotnym stwierdzeniem ponadnormatywnej ogólnej liczby drobnoustrojów tlenowych w pobranych próbkach wymazów sanitarnych z rąk personelu w stołówce szkolnej. Pozostałe próbki w badanych parametrach zastrzeżeń nie budziły, odpowiadały obowiązującym wymogom.

Dla porównania w roku 2006 w celu oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków produkowanych i wprowadzanych do obrotu do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano ogółem 232 próbki w tym 148 próbek w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Zakwestionowano 5 próbek „Jurajska” woda mineralna niegazowana, ze względu na nieprawidłowe znakowanie. Stanowi to 2,16% ogółu pobranych i zbadanych próbek. Odsetek kwestionowanych próbek ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne stanowi 3,38% zbadanych mikrobiologicznie. Ponadto w roku 2006 pobrano 21 próbek sanitarnych (wymazy, zmiotki). Zakwestionowano 3 próbki sanitarne, w tym 2 próbki zmiotek (obecność szkodników zbożowo-mącznych) oraz 1 próbkę wymaz ze sprzętu (ponadnormatywna liczba drobnoustrojów).

Powyższe dane wskazują, że jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim ulega poprawie.

Działalność kontrolno-represyjna

W obiektach objętych nadzorem przeprowadzono ogółem 906 kontroli oraz wydano 750 decyzji, w tym: 254 decyzje nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 31 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków, 357 innych decyzji m.in. decyzji umarzających postępowanie w związku z przeprowadzoną kontrolą, wydano decyzji 87 zatwierdzających zakład w zakresie produkcji lub obrotu żywnością, 21 decyzji w zakresie sprzedaży napoi alkoholowych,

Decyzji unieruchomienia/przerwania działalności zakładu w roku 2007 nie wydawano.

W ramach działalności represyjnej zastosowano 20 mandatów karnych kredytowanych na kwotę 2190 złotych. Wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego bądź wniosków o nałożenie kar pieniężnych przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego nie było.

Dla porównania w roku 2006 objęto nadzorem 435 obiektów, przeprowadzono 1070 kontroli sanitarnych. Stwierdzone podczas kontroli naruszenia stanu higieniczno-sanitarnego obiektów były podstawą do wydania 327 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje wstrzymania czynności zakładu. W 2006 roku w ramach działalności represyjnej zastosowano 50 mandatów karnych na łączną kwotę 8650zł, oraz skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu.

VI. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA 2007 ROK

I. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności powiatu bielskiego są wody podziemne pochodzące z IV rzędowych poziomów wodonośnych. Wody te charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością w związku z tym wymagają ochrony ilościowej i jakościowej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim objął monitoringiem kontrolnym i przeglądowym wodę wyprodukowaną przez 21 wodociągów tj. 15 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 6 wodociągów lokalnych znajdujących się na terenie powiatu bielskiego. Liczbę ludności powiatu szacuje się na 59764 tys. (na 31.12.2006)

Na terenie miast powiatu znajdują się:

- 3 wodociągi o wydajności <math><100\text{m}^3/\text{d}</math> (SP ZOZ w Bielsku Podlaskim, wodociąg Zakładu Produkcyjnego HOOP S.A. w Bielsku Podlaskim, wodociąg MLEKOVITA Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim)
- 1 wodociąg o wydajności 100-1000 m^3/d (wodociąg w Brańsku);
- 1 wodociąg o wydajności od 1000-10000 m^3/d (wodociąg w Bielsku Podlaskim).

Na terenie wiejskim nadzorem objęto:

- 4 wodociągi o wydajności <math><100\text{m}^3/\text{d}</math> (wodociąg w Zajeździe „Zagłoba” w Ploskach, wodociągi w ośrodkach wypoczynkowych w Ploskach n/Narwią należące do Uniwersytetu w Białymstoku oraz do firmy „Transport, Logistyka, Spedycja” S.A. w Białymstoku, wodociąg w Wyszkach).
- 12 wodociągów o wydajności 100-1000 m^3/d (wodociągi: w Boćkach, w Budlewie, w Rudce, w Kalnicy, w Koszewie, w Domanowie, w Brzeźnicy, w Orli, w Olekszach, w Bolestach, w Rajsku, w Bielsku Podlaskim - gminny).

Jak wynika z danych zebranych przez właścicieli wodociągów na dzień 31.12.2007

- ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej wodociągów wynosi – **59,410 tys.**

- liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach wynosi – **29,810 tys. (50,18 %)**.
- Liczba ludności korzystającej z wody o kwestionowanych parametrach wynosi – **29,600 tys. (49,82%)**.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w wyznaczonych, objętych monitoringiem punktach poboru wody - pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 138 próbek wody, z czego zakwestionowano 22 próbki. Wydano 6 decyzji administracyjnych na warunkową jakość wody, w tym 2 decyzje z natychmiastowym trybem wykonania (dot. wodociągu Bielsk Podlaski).

Przekroczenia parametrów fizyko-chemicznych stwierdzono w próbkach wody pobranych z wodociągów w Bielsku Podlaskim - gminny, Brańsku, Kalnicy, Rudce, Wyszkach, wodociąg w ośrodku wypoczynkowym TLS S.A. w Ploskach nad Narwią, wodociąg Zakładu Produkcyjnego HOOP. Natomiast w wodociągu Bielsk Podlaski wł. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim stwierdzono przekroczenie wskaźników bakteriologicznych.

Podsumowując, na koniec roku 2007 warunkową jakość wody stwierdzono w 2 wodociągach:

1. Wodociąg w Bielsku Podlaskim wł. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim ze względu na przekroczenie wskaźnika bakteriologicznego – ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 godz. w 1 ml. wody (wartość >300 przy dopuszczalnej wartości = 100) - Decyzję PPIS umorzono na podstawie wyników badań próbek wody pobranych do badań 02.01.2008r.
2. Wodociąg w Bielsku Podlaskim-gminny wł. Zakład Usług Komunalnych w Bielsku Podlaskim (przekroczenie zawartości jonu amonowego od 1,01mg/l do 1,57mg/l przy dopuszczalnej zawartości 0,5 mg/l) - Decyzja PPIS z terminem wykonania do 31.12.2008

Porównując wyniki pobieranych próbek wody z lat ubiegłych poszczególnych wodociągów jakość wody utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Problemy z zapewnieniem prawidłowych parametrów fizyko-chemicznych wody do spożycia występowały w wodociągach: Brańsk, Rudka, Wyszki, Kalnica, Bielsk Podlaski(wł. Gmina Bielsk Podlaski), TLS w Ploskach (Ośrodek Ptasia Osada) i HOOP.

Najczęstszą przyczyną kwestionowania próbek wody pod względem fizyko-chemicznym było przekroczenie zawartości:

- manganu,
- żelaza,
- mętności
- jonu amonowego.

W wodociągach w Brańsku, Rudce, Wyszkach, Kalnicy, TLS i HOOP w krótkim terminie poprawiono jakość kwestionowanych parametrów.

Wodociąg Bielsk Podlaski – gminny mimo wymiany źródeł filtracyjnych do końca roku nie rozwiązał problemu z podwyższoną zawartością amonowego jonu.

Zwiększona zawartość żelaza i manganu nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, ale obniża wartości smakowe i użytkowe wody. Pierwiastki te mogą powodować tworzenie się osadów w ramach sieci dystrybucyjnej oraz sprzyjać rozwojowi bakterii żelazowych i manganowych pogarszających, smak, zapach i mętność wody co negatywnie może wpływać na sprawność sieci wodociągowej, pracę filtrów, wodomierzy. Przyczyną ponadnormatywnej ilości tych pierwiastków w wodzie jest ujmowanie wód z utworów czwartorzędowych oraz brak lub niewłaściwie przeprowadzane procesy uzdatniania wody.

Oddzielnym tematem jest wystąpienie przekroczeń wskaźników bakteriologicznych, które miało miejsce w wodociągu w Bielsku Podlaskim. Nawet nieznaczne przekroczenie wskaźników bakteriologicznych jest sygnałem do podjęcia natychmiastowych działań mających na celu ustalenie źródła zanieczyszczenia i poprawę jakości wody. W trosce o bezpieczeństwo konsumentów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia z terminem natychmiastowej wykonalności. Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. już w dwie godziny po otrzymaniu decyzji przystąpiło do dezynfekcji sieci wodociągowej. Skutecznie przeprowadzany proces dezynfekcji oraz płukanie linii wodociągowej pozwoliło w krótkim czasie poprawić jakości wody. Cały proces, od chwili rozpoczęcia dezynfekcji w sieci wodociągowej, aż do osiągnięcia prawidłowych parametrów jakości wody był kontrolowany przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. oraz organy Inspekcji Sanitarnej. Pozwoliło to na uniknięcie zastosowania ostatecznego środka jakim jest wydanie decyzji zakazującej używania wody do spożycia. Zaistniała sytuacja powinna być sygnałem do podjęcia jak najszybszych działań w celu zabezpieczenia wody dobrej jakości i przyspieszenia prac związanych z budową nowego ujęcia wody. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim w przedstawionych zamierzeniach dotyczących poprawy jakości wody w wodociągu w Bielsku Podlaskim planowało do końca roku 2007 uruchomienie nowego ujęcia wody na bazie istniejącej kontenerowej stacji uzdatniania przy ul. Norwida. Do dnia dzisiejszego wykonano projekt, przeprowadzono prace związane z odwiertami 2 studni, położono kabel energetyczny.

Obowiązujące ustawodawstwo nakłada na przedsiębiorstwa produkujące wodę do spożycia odpowiedzialność za jakość wody podawanej do sieci oraz obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej nad jakością wody przeznaczonej do spożycia. W związku z tym w ramach prowadzonych kontroli w wodociągach Państwowa Inspekcja Sanitarna będzie posiadała więcej danych potrzebnych do oceny jakości wody i w razie potrzeby podejmowania odpowiednich działań w ramach prowadzonego nadzoru.

II. Nadzór nad jakością wody w kąpielisku na rzece Narew oraz w basenach kąpielowych w Bielsku Podlaskim.

Nadzorem objęto 1 kąpielisko na rzece Narew przy Ośrodkach Wypoczynkowych w okolicy wsi Ploski. W kwietniu nie pobierano próbek wody ze względu na wysoki stan wody w rzece oraz zalanie plaży i terenów przyległych wodą. Pierwszy pobór próbek przeprowadzono 14 dni przed otwarciem

sezonu tj. 14.05.2007r. W sezonie letnim wodę z kąpieliska pobierano regularnie co dwa tygodnie. Ogółem przeprowadzono 11 kontroli, pobrano 20 próbek fizykochemicznych i bakteriologicznych do badań laboratoryjnych. Próbkę nie wykazały przekroczeń badanych parametrów. Okresowo stwierdzano podwyższone BZT₅ i tlen rozpuszczony. Wydano 8 decyzji administracyjnych orzekających o przydatności wody do kąpiel.

Decyzje o przydatności wody do kąpiel wraz z dokumentacją przesyłano do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku – celem wydania komunikatu przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Otrzymane komunikaty przekazywano na bieżąco do władz samorządowych oraz mediów. Stan sanitarno – porządkowy terenu kąpieliska był zachowany.

Nadzorem również dwa baseny: Basen Odkryty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bielsku Podlaskim (czynny sezonowo) oraz Pływalnię Miejską „WODNIK” w Bielsku Podlaskim (czynną cały rok).

Przeprowadzono 16 kontroli w tym: 2 kontrole Basenu odkrytego Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, 14 kontroli Pływalni Miejskiej „WODNIK”. Pobrano 44 próbki wody, z czego 2 z basenu odkrytego i 42 próbki z pływalni. Próbkę nie wykazały przekroczeń badanych parametrów. Ogółem przesłano właścicielom basenu i pływalni 16 sprawozdań oraz wyników z badań laboratoryjnych próbek wody. Stan sanitarno-techniczny obiektów oceniono jako dobry.

Tak jak w latach poprzednich, w pływalni Wodnik nie stwierdzano przekroczeń wskaźników bakteriologicznych, co wskazuje na skuteczne prowadzenie procesów uzdatniania wody

III. Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym obiektów użyteczności publicznej.

Nadzorem objęto 85 obiektów (34 zakłady fryzjerskie, 4 solaria, 5 gabinetów kosmetycznych, 3 domy opieki społecznej, 1 hotel, 8 obiektów wczasowo-turystycznych, 3 dworce, 2 ustępy publiczne, 1 teren rekreacyjny oraz 24 inne obiekty użyteczności publicznej). Przeprowadzono łącznie 126 kontroli obiektów i urzędzeń.

Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów utrzymywał się na podobnym poziomie jak w 2006 roku i oceniony był jako dobry. Wszczęto postępowanie administracyjne na poprawę stanu sanitarno – technicznego: ustępu publicznego w Bielsku Podlaskim ul. Kryniczna, dworca PKP w Bielsku Podlaskim), 1 stacji paliw, 1 solarium w Bielsku Podlaskim, 1 zakładu fryzjerskiego Bielsku Podlaskim, 1 salonu kosmetycznego w Brańsku.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to:

- Zniszczone ściany(odpryski farby, zawilgocenia)
- Zniszczone miejscami posadzki, trudne do utrzymania w czystości
- Brak wentylacji

W ramach prowadzonego nadzoru rozpatrzono 17 interwencji, z których większość dotyczyła nieprawidłowego usuwania nieczystości i stanu sanitarno – porządkowego posesji. Większość spraw po wstępnym rozpoznaniu została przekazana do rozpatrzenia właściwym organom samorządowym.

Reasumując, stan powiatu bielskiego w zakresie Higieny Komunalnej utrzymuje się na podobnym poziomie do roku ubiegłego jak i lat poprzednich. Przeprowadzane kontrole oraz wszczynane postępowania administracyjne w sposób ciągły przyczyniają się do poprawy stanu sanitarno – technicznego kontrolowanych obiektów jak i do poprawy jakości wody w wodociągach, basenach i w kąpielisku.

Przypadek bakteriologicznego zanieczyszczenia wody w wodociągu w Bielsku Podlaskim jest wyraźnym sygnałem do zastanowienia się czy jesteśmy przygotowani na sytuację kryzysową dotyczącą np. zamknięcia wodociągu w Bielsku Podlaskim, a tym samym do zapewnienia wody o odpowiednich parametrach do spożycia ludności miasta tj. ok. 27000 mieszkańców.

W związku z brakiem merytorycznego nadzoru nad wysypiskami śmieci, wylewiskami odpadów, sposobem usuwania nieczystości z dużych hodowli znajdujących się na terenie powiatu należałoby już teraz zwrócić uwagę na ich wpływ na zanieczyszczenie środowiska, a tym samym wpływ w późniejszym okresie na jakość wody przeznaczonej do spożycia w naszych ujęciach.

Podnoszenie opłat przez przedsiębiorstwa zajmujące się usuwaniem i składowaniem odpadów na terenie powiatu nie wpływa na polepszenie stanu sanitarnego.

W dalszym ciągu nie prowadzi się segregacji odpadów. Społeczeństwo nie jest w dostateczny sposób informowane jak postępować z różnorodnymi odpadami np. zużyte opony, sprzęt elektroniczny, komputerowy, pokrycia dachowe azbest itp. aby być w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa i nie powodować degradacji środowiska. Skutkuje to wyrzuceniem odpadów w przypadkowych miejscach ,co jest widoczne, w przydrożnych rowach, łąkach, lasach oraz setkach „dzikich wysypisk śmieci” na terenie naszego powiatu. Nie podjęcie w bardzo krótkim czasie skutecznych decyzji związanych z gospodarką odpadami może stać się przyczyną nieodwracalnych zmian środowisku między innymi zanieczyszczeniem warstw wodonośnych.

VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2007 ROK

Głównym celem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie Higieny Pracy w 2007 roku było osiągnięcie pożądaných standardów w zakresie warunków środowiska pracy w celu zapobiegania zagrożeniom fizycznym i, chemicznym i biologicznym przez działania umożliwiające zachowanie lub przywrócenie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi.

W 2007r nadzorem objęto 125 obiektów, przeprowadzono łącznie 174 kontrole w tym 147 kontroló kompleksowych i tematycznych oraz 27 rekontroli. Weryfikacji poddano 121 zakładów w tym 2 zakłady, w których występowały czynniki rakotwórcze.

Przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 3 zakładach.

W 1 zakładzie podjęto działania, w wyniku których uzyskano poprawę warunków pracy tzn. obniżono natężenie hałasu do wartości dopuszczalnych.

W czasie przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- stosowanie substancji i preparatów chemicznych w 40 zakładach w tym w 5 stosowano preparaty oznakowane zwrotem R35 (substancje i preparaty żrące)
- wprowadzenie do obrotu substancji i preparatów chemicznych w 17 obiektach.
- występowanie biologicznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w 39 zakładach
- stosowanie produktów biobójczych w 13 zakładach
- występowanie zagadnień związanych z hałasem słyszalnym i/lub infradźwiękowym w 40 zakładach
- narażenie pracowników na cytostatyki w 1 zakładzie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim wydał łącznie 155 decyzji merytorycznych w tym 41 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli, 8 decyzji dotyczących chorób zawodowych, 106 decyzji umarzających postępowanie oraz 41 decyzji płatniczych.

Nieprawidłowości stwierdzono w **32,8%** skontrolowanych obiektów.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

- braku monitoringu zagrożeń –20 zakładów
- nieprawidłowości w zakresie warunków sanitarno-higienicznych pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych –9 zakładów
- przekroczeń dopuszczalnych normatywów higienicznych - 2 zakłady
- braku rejestru czynników szkodliwych - 4 zakłady
- braku rejestru czynników rakotwórczych -1 zakład
- braku aktualnych zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do zatrudnienia na określonych stanowiskach -2 zakłady
- braku kart charakterystyki- 5 zakładów
- błędnie sporządzonych kart charakterystyki -1 obiekt
- nieprawidłowości związanych z oznakowaniem preparatu chemicznego- 1 zakład
- brak oceny ryzyka zawodowego stwierdzono 5 zakładach
- inne nieprawidłowości takie jak brak spisu stosowanych substancji i preparatów chemicznych lub niezapoznanie pracowników z kartami charakterystyki, brak instrukcji bezpiecznej pracy z substancjami i preparatami chemicznymi -6 zakładów.

W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 5215 pracowników w tym w narażeniu na czynniki szkodliwe pracowało 3147 pracowników, w przekroczonych normatywach higienicznych

3 pracowników, w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 18 osób. Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:

- hałas słyszalny - 612 osób w tym 1 pracowała w przekroczonych normatywach higienicznych
- hałas infradźwiękowy - 63 osoby w tym 2 pracowników pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych
- drgania o działające na organizm człowieka przez kończyny górne - 87 osób
- drgania o działaniu ogólnym na organizm człowieka - 105 osoby
- mikroklimat - 71 osób (nieprawidłowości nie stwierdzono)
- promieniowanie jonizujące - 15 osób
- pole elektromagnetyczne - 50 osób
- w narażeniu na pyły pracuje łącznie 168 pracowników w tym na: pyły zawierające wolną (krystaliczną) krzemionkę od 2 do 50% - 31 osób, pyły węgla kamiennego zawierające wolną krystaliczną krzemionkę poniżej 2% - 9 osób, pyły drewna twardego t.j. buk, dąb - 3 osób, pyły organiczne pochodzenia zwierzęcego i roślinnego zawierające wolną krzemionkę poniżej 10% - 43 osoby, pyły drewna, z wyjątkiem pyłów drewna twardego, takiego jak buk i dąb - 53 osoby, inne nietrujące pyły przemysłowe - w tym zawierające wolną krystaliczną krzemionkę poniżej 2% - 29 osób.
- biologiczne czynniki szkodliwe - 1172 pracowników

W czasie kontroli stwierdzono występowanie czynników rakotwórczych w 2 zakładach, czynnikami tymi było: promieniowanie jonizujące - narażonych 15 pracowników SPZOZ w Bielsku Podlaskim oraz pyły drewna twardego takiego jak buk, dąb - narażonych 3 pracowników zakładu stolarskiego.

W 2007r do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim wpłynęło 6 zgłoszeń podejrzeń **chorób zawodowych**. PPIS w Bielsku Podlaskim wydał 6 decyzji stwierdzających chorobę zawodową oraz 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej były to sprawy z 2006r - decyzje wydane w trybie odwoławczym. Choroby zawodowe stwierdzane w 2007r:

- borelioza - 5 przypadków
- wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych - 1 przypadek

W porównaniu do roku 2006 nieznacznie wzrosła liczba decyzji nakazowych wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim, w 2007 roku - 41, w 2006r - 38. Nie uległa zmianie liczba zakładów, w których stwierdzono występowanie czynników rakotwórczych oraz liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach higienicznych tzn. 3 osoby w 2006 i 2007r. W wielu zakładach stwierdzono poprawę warunków pracy oraz warunków sanitarno-higienicznych. W 2007r w porównaniu do 2006r zgłoszono mniej podejrzeń chorób zawodowych.

VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH. OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2007 ROK

W roku 2007 skontrolowano 45 placówek nauczania i wychowania oraz 2 placówki przeznaczone na wypoczynek dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono 114 kontroli, wydano 82 decyzje merytoryczne oraz 27 decyzji płatniczych.

Do zadań szczegółowych w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży należy:

1. Nadzór nad stanem sanitarnym i technicznym w podległych placówkach.
2. Nadzór nad zapewnieniem prawidłowych warunków nauczania i wychowania w tym:
  - higieniczna ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży- pomiar uczniów , stolików, krzeseł
  - higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach
  - kontrola pracowni komputerowych w odniesieniu do wymagań bezpieczeństwa i higieny oraz ergonomii jakie powinny spełniać stanowiska wyposażone w monitory ekranowe
  - nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych
  - egzekwowanie zakazu palenia tytoniu na terenie placówek
3. Ocena przygotowania placówek do nowego roku szkolnego.
4. Sprawowanie nadzoru nad działalnością placówek sezonowych /wypoczynku zimowego i letniego:
  - kwalifikacje obiektów
  - kontrole sanitarne
5. Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i interwencji dotyczących działalności placówek.

W 2007r w ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami oświatowo – wychowawczymi wydano 27 decyzji, które dotyczyły:

- doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego ścian, sufitów, lamperii w salach lekcyjnych, korytarzach, sanitariatach, szatniach,
- doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego parkietów w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych i na korytarzach,
- doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno - technicznego stolarki okiennej i drzwiowej,
- zaopatrzenia boisk oraz miejsc wyznaczanych do uprawiania ćwiczeń w tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

Termin realizacji 10- ciu decyzji przedłużono ze względu na czasowe trudności finansowe w realizacji obowiązku.

W porównaniu do 2006r polepszył się stan sanitarno - techniczny placówek. W 2006r wykazano 6 placówek o złym stanie technicznym , natomiast w 2007r tylko 2 placówki.

Poprawie uległ stan techniczny szkół Podstawowych w Koszewie i Świrydach obecnie przekształconych w Filie Szkół Podstawowych.

W Szkole Podstawowej w Topczewie oraz w Falkach – zainstalowano brakującą wentylację grawitacyjną w części pomieszczeń .

Prace remontowe przeprowadzono również w Szkole Podstawowej Nr 5 w Bielsku Podlaskim – (doprowadzono do właściwego stanu sanitarno – technicznego ściany, sufity, lamperie pomieszczeń, zainstalowano brakującą wentylację grawitacyjną) oraz w Szkole Podstawowej Strabli (odnowiono posadzkę w kl.IV, na korytarzu na I piętrze i parterze oraz na w sali gimnastycznej).

Wszystkie placówki na terenie powiatu posiadają instalację wodno –kanalizacyjną oraz wewnętrzne toalety.

Ocena higieny procesu nauczania

Przeprowadzono ocenę higienicznego procesu nauczania w 20-tu Szkołach Podstawowych. w 59-ciu oddziałach. Higienę procesu nauczania niewłaściwie oceniono w 7-miu placówkach w 13-tu oddziałach.

Lp	Rodzaj placówki nauczania	Liczba skontrolowanych placówek	Liczba skontrolowanych oddziałów	Liczba placówek, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania	Liczba Oddziałów, w których niewłaściwie oceniono proces higieny nauczania
1	Filie Szkół Podstawowych	4	9	1	3
2	Gimnazja	6	12	5	10
3	Szkoły ponadgimnazjalne	6	12	5	10

Najczęściej niewłaściwe opracowania rozkładów zajęć pod względem higienicznego procesu nauczania dotyczyły występowania przerw 5-cio minutowych, co podyktowane było dojazdem uczniów do szkół autobusami PKS.

Ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów

Dokonywano oceny dostosowywania mebli do wzrostu uczniów:

- 5-ciu placówkach przedszkolnych -5 oddziałów
- w 21 placówkach Szkół Podstawowych - 21 oddziałów
- w 4-ch placówkach filialnych Szkół Podstawowych- w 4 oddziały
- w 12-ciu gimnazjach - 12oddziałów
- w 6-ciu Szkołach Ponadgimnazjalnych – 6 oddziałów

- Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.
- W kilku placówkach przyjęto zasadę lepiej siedzieć o jeden numer większy niż mniejszy.
- Nie stwierdzono zagęszczenia uczniów w klasach.

Wyposażenie w sale gimnastyczne

1. Brak sal gimnastycznych stwierdzono w :

- 7 szkołach podstawowych (Świridy, Chraboły, Andryjanki, Niemyje Nowe, Mień, Niewino Borowe, Falki)
- 2 gimnazjach (Oleksin, Glinnik)
- 1 ZSO (ZSS Bielsk Podlaski)

Uczniowie ćwiczą na korytarzach.

2. Salę gimnastyczną, salę zastępczą jak i boisko posiadało:

- 9 szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa Nr 2 w Bielsku Podlaskim, Szkoła Podstawowa Nr 5 w Bielsku Podlaskim, Strabla, Topczewo, Domanowo, Chojewo, Holonki, Koszewo, Łubin Kościelny)
- 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim)
- 1 LO (1 LO im. T. Kościuszki w Bielsku Podlaskim)
- 8 ZSO (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaski, ZS Orla, ZS Augustowo, ZS Wyszki, ZS Boćki, ZS Rudka)
- 4 ZSP (ZS Nr 1, ,3,4 w Bielsku Podlaskim, ZSR w Rudce.

Hala sportowa przy ZS Nr 1 w Bielsku Podlaskim należąca do Urzędu Miasta z dniem 16.08.2007r została przekazana ZS Nr1, której jednostką nadrzędną jest Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim. Prowadzono ekspertyzy techniczne hali sportowej w celu wydania opinii co do jej funkcjonowania.

Stan techniczny hal sportowych przy Zespole Szkół w Brańsku i Zespole Szkół Rolniczych w Rudce nie budził zastrzeżeń.

Opieka medyczna:

Opieka medyczno - lekarska zapewniona w 1 szkole podstawowej, 1 gimnazjum, 3 ZSO, 2 ZSP.

Opieka medyczno - pielęgniarska zapewniona w 2 szkołach podstawowych, 1 gimnazjum, 1 LO, 5 ZSO, 3 ZSP.

Opieka stomatologiczna zapewniona w 1 ZSO (ZS Brańsk)

Gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej posiadało:

- 2 szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa Nr 2 i Nr 5 w Bielsku Podlaskim)
- 1 gimnazjum (Gimnazjum Nr 1 w Bielsku Podlaskim)
- 1 LO (1 LO. Im. T. Kościuszki w Bielsku Podlaskim)
- 5 ZSO (ZS Brańsk, ZS im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, ZS z DNJB w Bielsku Podlaski, ZS Augustowo, ZSS Bielsk Podlaski)

- 3 ZSP (ZS Nr 2,3,4 w Bielsku Podlaskim)
- 1 Centrum Kształcenia Praktycznego
-

Wypoczynek dzieci i młodzieży.

W 2007 roku z wypoczynku letniego i zimowego skorzystało 433 – je dzieci i młodzieży w 4 placówkach. Przeprowadzono 6 kontroli w tych placówkach, w tym 2 kwalifikacyjne. Placówki funkcjonowały bez zastrzeżeń . Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości.

Ponadto w 2007r przeprowadzono interwencję w 5-ciu szkołach :

1. Szkoła Podstawowa w Niemyjach Nowych obecnie przekształcona w Szkołę Filałną
2. Zespół Szkół Nr3 im. Wł. ST. Reymonta w Bielsku Podlaskim
3. Zespół szkół Nr.4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim
4. Zespół Szkół nr 2 – obecnie przeniesiony do ZSNr1 na ulicę Szkolna Nr 12 w Bielsku Podlaskim, a od 1 września 2007r całość mienia ZS nr2 przejął Zespół szkół Specjalnych w Bielsku Podl. i podjęto modernizację budynku w związku z przeniesieniem ZS Specjalnych z ul. Kleszczelowskiej5 na ul. Wojska Polskiego 17.
5. Internat Zespołu Szkół nr 4 w Bielsku Podlaskim.

W/wymienionych placówkach kontrole wykonano na interwencję dyrekcji w/w placówek w związku z możliwością uzyskania dofinansowania prac remontowych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej . Wnioski należało złożyć do 30 kwietnia 2007r

Z przeprowadzonych w 2007r kontroli kompleksowych wynika również :

- Mikroklimat w pomieszczeniach placówek nauczania i wychowania nie budził zastrzeżeń.
- Dowożenie uczniów prowadzono prawidłowo
- Higiena dzieci budzi zastrzeżenia ponieważ występuje problem wszawicy zarówno w placówkach na wsi jak i w mieście – personel służby zdrowia nie zgłaszał przypadków wszawicy, jednak problem ten zgłaszają sami dyrektorzy szkół oraz rodzice.
- Szkoły, które posiadają niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne spełniały wymogi wynikające z ustawy o substancjach chemicznych.

Wnioski:

- Realizacja programu w 8 szkołach odbyła się w oparciu o metodę projektu , dzięki której uczniowie wspólnie z nauczycielami opracowali propozycje propagowania zasad zdrowego stylu życia zarówno w szkole jak i w rodzinie oraz w środowisku lokalnym.
- Realizacja programu pomogła poznać zasady prawidłowego odżywiania i rolę aktywności fizycznej.

2. „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu”

Cel główny programu: Upowszechnienie informacji na temat szkodliwości nałogu palenia tytoniu w środowisku lokalnym

Zadania:

Dalsza zmiana klimatu społecznego i zachowań w stosunku do palenia tytoniu poprzez wielopłaszczyznowe populacyjne działania edukacyjno – interwencyjne oraz szkoleniowe :

- Organizowanie masowych kampanii interwencyjnych z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu- 31 maja oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada
- Organizowanie kampanii edukacyjno- interwencyjnych dla społeczności lokalnych z udziałem powiatowej stacji sanitarno – epidemiologicznej , zakładów opieki zdrowotnej, placówek oświatowo – wychowawczych, placówek kulturalno – oświatowych i mass mediów
- Dostarczanie materiałów oświatowo – zdrowotnych do wykorzystania przy realizacji działań dotyczących profilaktyki palenia tytoniu
- Zbieranie danych dotyczących przestrzegania zakazu palenia tytoniu w zakładach objętych nadzorem PSSE

Zasadnicze działania:

- Opracowanie harmonogramu planowanych działań dotyczących realizacji kampanii interwencyjnych z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu - 31 maja oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada
- Opracowanie i przekazanie wytycznych do placówek oświatowo – wychowawczych i zakładów opieki zdrowotnej powiatu bielskiego
- Przeprowadzenie porad dotyczących pozyskania partnerów i organizacji działań
- Dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych do zakładów opieki zdrowotnej i placówek oświatowo – wychowawczych nadzorowanych przez PIS w Bielsku Podlaskim
- Poradnictwo metodyczne
- Zorganizowanie telefonu zaufania dla osób chcących zerwać z nałogiem palenia tytoniu i zainteresowanych problemem szkodliwości palenia tytoniu
- Wystawa nt. „Światowy Dzień Rzucania Palenia – Żyjmy w Świecie Wolnym od Dymu Tytoniowego” w Bielskim Domu Kultury i Osiedlowym Domu Kultury w Bielsku Podlaskim .
- Ekspozycja plakatów na dworcu PKP/PKS w Bielsku Podlaskim
- Happening antyuzależnieniowy „Żyjmy zdrowo bez nałogów” , „ Dziękuję nie palę”
- Sporządzanie sprawozdań z aktualnej sytuacji w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w powiecie bielskim w poszczególnych miesiącach 2007 r.
- Opracowanie i przekazanie artykułu do prasy lokalnej

- Udostępnianie pomocy dydaktycznych (filmy video, książki) szkolnym koordynatorom działań zakresu promocji zdrowia

Liczba placówek oświatowo wychowawczych powiatu bielskiego	Liczba uczniów placówek oświatowo wychowawczych adresatów	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	Liczba zakładów opieki zdrowotnej w powiecie bielskim	Liczba zakładów opieki zdrowotnej Adresatów %	Liczba osób zakładów opieki zdrowotnej objętych programem %	Liczba innych jednostek objętych oddziaływaniem/%	Liczba osób innych jednostek objętych programem %	Liczba wizytacji		% zwizytowanych jednostek
										szkoły	Inne zakłady	
42	9556	42	9556	100	20	20 100	150 100	10/ 100	13/ 100	-	-	-

Wnioski:

- Zainteresowano pracowników jednostek nadzorowanych przez PIS w Bielsku Podlaskim tematyką szkodliwości nałogu palenia tytoniu w celu podjęcia właściwego trybu postępowania przy realizacji działań prozdrowotnych w aspekcie ogólnokrajowych kampanii interwencyjnych z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu- 31 maja oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada.
- Zwiększyła się ilość osób korzystających z telefonu zaufania w ramach kampanii interwencyjnych z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu- 31 maja oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada.
- Z porad lekarza i pielęgniarki z Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc korzystało 29 osób.
- W powiecie bielskim wśród zakładów objętych nadzorem PSSE nie ma zakładów w których nie respektuje się zakazu palenia.

3. „Radosny Uśmiech - Radosna Przyszłość” - Program adresowany był do uczniów klas II szkół podstawowych oraz ich rodziców

Celem głównym programu było dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych dotyczących higieny jamy ustnej uczniom kl. II szkół podstawowych

Zasadnicze działania

- Opracowanie i przekazanie informacji do szkół podstawowych w sprawie realizacji Programu.
- Przeprowadzenie porad dotyczących pozyskania partnerów organizacji działań w ramach realizacji interwencji .
- Zorganizowanie szkoleń szkolnym koordynatorom programu.
- Dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych i zestawów edukacyjnych dla dzieci do realizacji programu w placówkach oświatowo- wychowawczych w powiecie bielskim.
- Prowadzenie poradnictwa metodyczne .
- Organizacja konkursu plastycznego ph. „ Zęby Myj Radośnie Żyj” .
- Opracowanie artykułu nt. profilaktyki próchnicy zębów i realizacji programu do mass mediów lokalnych.

- Informacja do szkół w sprawie przesłania formularzy zgłoszeniowych dla szkoły deklarującej zainteresowanie przeprowadzeniem zajęć w ramach programu w roku szkolnym, 2007/2008.
- Zebranie informacji ze szkół o realizowanym programie w formie sprawozdań i raportów po zakończeniu programu .
- Sporządzenie sprawozdania z realizacji programu w roku szkolnym, 2006/2007 .

Liczba szkół podst. w powiecie bielskim	Liczb uczniów adresatów	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	% uczniów objętych programem	Liczba wizytacji	% zwizytowanych jednostek
25	543	25	637	100	100	2	8

Programem objęto również 94 uczniów klas II – III (klasy łączone)

Wnioski:

- Program przyjęto z dużym zainteresowaniem i oceniony został pozytywnie, wśród dzieci, nauczycieli i rodziców. Pozytywny stosunek Dyrektorów, wychowawców, stomatologów, pielęgniarek szkolnych do proponowanych działań prozdrowotnych.
- Przy realizacji programu stosowano różnorodne metody i formy pracy. Wykorzystywano wszystkie pomoce dydaktyczne, które przekazano do szkół.
- Podniósł on poziom wiedzy na temat profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia. Wśród dzieci wzrosła odpowiedzialność za higienę jamy ustnej, a rodziców zachęci do współdziałania ze stomatologiem.

4. „Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie” program adresowany do rodziców uczniów klas I–III, , pielęgniarek środowiskowych, wychowawców w klasach I – III oraz uczniów klas I – III.

Głównym celem programu było uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenie dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia

Zasadnicze działania

- Opracowanie analizy problemu tj. występowania astmy i innych chorób alergicznych w latach 2004 -2006 w powiecie bielskim .
- Przeprowadzenie porad dotyczących pozyskania partnerów organizacji działań w ramach realizacji interwencji, rozmowy z realizatorami programu.
- Szkolenie szkolnych koordynatorów programu .
- Pogadanki i warsztaty dydaktyczne dla dzieci nt. programu „Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie”.
- Prowadzenie poradnictwo metodyczne koordynatorom i realizatorom programu.
- Dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół podstawowych powiatu bielskiego , które wezmą udział w programie .
- Opracowanie i przekazanie artykułów nt Programu „Wolność Oddechu Zapobiegaj Astmie” do mass mediów.
- Sporządzenie sprawozdania z realizacji programu w roku szkolnym 2006/2007.

Liczba szkół pods w powiecie bielskim	Liczb uczniów adresatów	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	% uczniów objętych programem	Liczba wizytacji	% zwizytowanych jednostek
25	1186	10	1186	40	100	10	100

Wnioski:

- Program realizowany był chętnie, jednie domagano się większej ilości pomocy dydaktycznych (nalepki, zakładki, małowanki, książeczki do czytania).
- Wydukowano rodziców, nauczycieli Kl. I-III szkół podstawowych powiatu bielskiego w celu podniesienia świadomości w zakresie umiejętności obserwacji objawów astmy u dzieci i uświadomienia znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenia dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia.

5. „Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV” – działania skierowano do wybranych grup docelowych zgodnie z potrzebami i oceną związaną z aktualna sytuacją epidemiologiczną

Zasadnicze działania:

- Opracowanie harmonogramu Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na rok 2008 w powiecie bielskim.
- Opracowanie harmonogram planowanych działań dotyczących realizacji interwencji nieprogramowej – kampania medialna ph. „ W życiu jak w tańcu każdy krok ma znaczenia ” .
- Opracowanie wytyczne dotyczące realizacji kampanii medialnej.
- Przeprowadzono narady dotyczące pozyskania partnerów i organizacji działań w ramach realizacji kampanii medialnej.
- Zorganizowanie punkty informacyjne nt profilaktyki HIV/AIDS.
- Zorganizowanie telefonu zaufania dla osób zainteresowanych problemem HIV/AIDS.
- Opracowanie i przekazanie informacji nt . profilaktyki HIV/AIDS do mass mediów .
- Wypożyczanie filmów video szkolnym koordynatorom programu .
- Dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych.
- Udzielanie poradnictwa metodycznego.
- Rozpowszechnienie wśród kierowników zakładów opieki zdrowotnej, dyrektorów placówek oświatowo – wychowawczych informacji na temat specjalistycznych szkoleń w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz w zakresie narkomanii organizowanych w 2007 roku przez Krajowe Centrum Do Spraw AIDS, Agendę Ministerstwa Zdrowia oraz Polską Fundację Pomocy Humanitarnej „Res Humanae”.
- Sporządzenie sprawozdania z realizacji Kampanii Multimedialnej HIV/AIDS - „Światowy Dzień AIDS”.

Liczba szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bielskim	Liczba uczniów ponadgimnazjalnych adresatów	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	Liczba zakładów w opiece zdrowotnej w powiecie bielskim	Liczba zakładów opieki zdrowotnej adresatów %	Liczba osób zakładów opieki zdrowotnej objętych programem %	Liczba innych jednostek objętych oddziaływaniem/%	Liczba osób innych jednostek objętych programem / %	Liczba wizytacji		% wizytowanych jednostek
										szkoły	Inne zakłady	
8	1981	8	1981	100	20	100	150	7/100	10	-	-	-

Wnioski:

- „Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV” realizowano w powiecie bielskim głównie w ramach Kampanii Multimedialnej HIV/AIDS ph „W życiu jak w tańcu każdy krok ma znaczenie” i obchodów „Światowego Dnia AIDS”, które miały na celu zapoznać społeczeństwo o podstawowych zasadach bezpiecznego zachowania i profilaktyki w przypadku wirusa HIV.

6. „Program Pierwotnej Profilaktyki Wrodzonych Wad Cewy Nerwowej” adresowany do kobiet w okresie rozrodczym..

Celem programu było przekazanie informacji o konieczności stosowania kwasu foliowego w celu zapobiegania wadom wrodzonym cewy nerwowej u noworodków.

Zasadnicze działania

- Opracowanie analizy problemu występowania WCN w latach 1998-2006 w powiecie bielskim .
- Przeprowadzenie porad dotyczących pozyskania partnerów organizacji działań w ramach realizacji interwencji, rozmowy z realizatorami programu.
- Przekazanie analizy występowania WCN w latach 1998- 2006 w powiecie bielskim do zakładów opieki zdrowotnej w celu podjęcia właściwego trybu postępowania przy opracowaniu i realizacji interwencji programowej w swoich środowiskach lokalnych.
- Zorganizowanie warsztatów dydaktycznych wśród uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół w Wyszkach.
- Prowadzenie poradnictwa metodycznego.
- Opracowanie i przekazanie do prasy lokalnej artykułu nt . profilaktyki występowania WCN.
- Dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych do zakładów opieki zdrowotnej, szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, przedszkoli, Urzędu Gminy , Poradni Przedmałżeńskiej .
- Szkolenie szkolnych koordynatorów programu „Program Pierwotnej Profilaktyki Wrodzonych Wad Cewy Nerwowej”, uczestników kursu przedmałżeńskiego, pracowników Przedszkola Nr 3 w Bielsku Podlaskim, pracowników Urzędu Gminy w Boćkach .
- Sprawozdanie z realizacji interwencji programowej w powiecie bielskim .

Liczba szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w powiecie bielskim	Liczba uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w powiecie bielskim	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	Liczba zakładów w opiece zdrowotnej w powiecie bielskim	Liczba zakładów w opiece zdrowotnej adresatów %	Liczba osób zakładów opieki zdrowotnej objętych programem	% osób zakładów w opiece zdrowotnej objętych programem	Liczba innych jednostek objętych oddziaływaniami/%	Liczba osób innych jednostek objętych programem/%	Liczba wizytacji / %	
											szkoły	zakłady opieki zdrowotnej
19	3519	13	975	27,7	20	13 65%	5801	9,7%	3/ 100%	31/ 100%	1 7,7%	1 7,7%

Wnioski

- Program realizowano w zakładach opieki zdrowotnej, w zakładach pracy, środkach masowego przekazu, w kościelnych poradniach przedmażeńskich. Wskazano problem WCN lekarzom, położnym, nauczycielom, pedagogom, uczniom, kobietom w wieku rozrodczym. Przekazano wiedzę o roli kwasu foliowego w powstawaniu wad wrodzonych cewy nerwowej.

2. Programy wojewódzkie

2.1. „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży” adresowany do uczniów klas II szkół gimnazjalnych powiatu bielskiego

Cel główny-

Zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka uczniowie klas II szkół gimnazjalnych powiatu bielskiego

Zasadnicze działania

- Opracowanie analizy problemu tj. sytuacji epidemiologicznej powiatu bielskiego w zakresie zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie opon mózgowych i mózgu
- Przeprowadzenie narady dotyczącej pozyskania partnerów organizacji działań w ramach realizacji interwencji programowej
- Dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół gimnazjalnych powiatu bielskiego
- Zorganizowanie szkolenia szkolnym koordynatorom programu
- Opracowanie i przekazanie do mass mediów lokalnych artykułu nt. realizacji programu i profilaktyki chorób odkleszczowych
- Poradnictwo realizatorom interwencji programowej
- Przeprowadzenie konkursu plastycznego „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży „ w szkołach realizujących program
- Dystrybucja szczepionki do punktów szczepień
- Analiza informacji o punktach szczepień i liczbie osób zaszczepionych przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu i opon mózgowo – rdzeniowych III dawką
- Zbieranie informacji o przebiegu programu w szkołach (Raport szkoły z realizacji programu)
- Sporządzenie sprawozdanie z realizacji działań prozdrowotnych w roku szkolnym 2006/2007 w szkołach gimnazjalnych powiatu bielskiego

Liczba szkół gimnazjalnych/ w powiecie bielskim	Liczba uczniów kl. II szkół gimnazjalnych adresatów	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	Liczba zakładów w opiece zdrowotnej w powiecie bielskim	Liczba zakładów opieki zdrowotnej adresatów /%	Liczba osób zakładów w opiece zdrowotnej objętych programem	% Osób zakładów opieki zdrowotnej objętych programem	Liczba innych jednostek objętych oddziaływaniem/%	Liczba osób innych jednostek objętych programem/%	Liczba wizytacji		% zwizytowanych jednostek
											szkoły	Inne zakłady	
12	866	12	866	100	20	4 20%	12	100	5/ 100	7/ 100	2	-	16,7

Wnioski

- Program „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży” wdrożony był zgodnie z zamierzeniami zaplanowanymi przez PIS w Bielsku Podlaskim na rok szkolny 2006/2007.

- Pozyskano środki finansowe z Urzędu Miasta w Bielsku Podlaskim na zaszczepienie III dawką szczepionki 64 uczniów z rodzin ubogich z Gimnazjum w Bielsku Podlaskim (2329,69 zł i od rodziców uczniów na zaszczepienie III dawką szczepionki 26 osób (884, zł)
- Wyedukowano młodzież II klas szkół gimnazjalnych w zakresie profilaktyki chorób wywoływanych przez kleszcze

3. Programy lokalne

1. „Krajowy Program Profilaktyki Chorób Nowotworowych - „Różowa Wstążeczka” – realizowany lokalnie w powiecie bielskim

Cel główny:

Zapobieganie rozprzestrzenianiu się zachorowań na raka piersi wśród kobiet

Cele szczegółowe:

- Uważliwienie młodego pokolenia na fakt istnienia raka piersi
- Danie młodym dziewczętom szansy poznania własnego ciała jeszcze przed okresem ryzyka choroby wprowadzając nawyk samokontroli piersi jak najwcześniej z nadzieją na kontynuację w wieku 20,40 czy 50 lat
- Dotarcie za pośrednictwem młodych dziewcząt do bezpośrednio zagrożonej grupy kobiet matek poprzez propagowanie wiedzy z zakresu profilaktyki raka piersi w swoich domach

Zasadnicze działania

- Opracowanie analizy problemu zdrowotnego wymagającego interwencji programowej
- Przeprowadzenie narady dotyczącej pozyskania partnerów organizacji działań w ramach realizacji interwencji programowej
- Dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych do szkół ponadgimnazjalnych powiatu bielskiego
- Zorganizowanie szkolenie szkolnym koordynatorom programu
- Zorganizowanie warsztaty dydaktyczne i pogadankę dla uczennic LO
- Zorganizowanie happening harcerzy
- Opracowanie i przekazanie do mass mediów lokalnych artykułu nt. profilaktyki raka piersi
- Poradnictwo realizatorom interwencji programowej
- Sporządzenie sprawozdanie z realizacji działań prozdrowotnych w roku szkolnym 2006/2007

Liczba szkół kl II ponadgimnazjalnych w powiecie bielskim	Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych adresatów	Liczba szkół objętych programem	Liczba uczniów objętych programem	% szkół objętych programem	Liczba zakładów w opieki zdrowotnej w powiecie bielskim	Liczba zakładów opieki zdrowotnej adresatów %	Liczba osób zakładów opieki zdrowotnej objętych programem %	Liczba innych jednostek objętych oddziaływaniem/%	Liczba osób innych jednostek objętych programem / %	Liczba wizytacji		% zwizytowanych jednostek
										szkoły	Inne zakłady	
8	907	8	907	100	20	100	100	100	13	2	-	25

Wnioski:

- Program kierowany był nie tylko w odniesieniu do uczennic ale do całego społeczeństwa powiatu bielskiego oraz wszystkich partnerów, którzy przyczynili się do realizacji Programu.
- Program był realizowany przy czynnej współpracy z Centrum Onkologii w Białymstoku w zakresie organizacji badań mammograficznych.

II. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

1. ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA – Hasło „IWESTUJMY W ZDROWIE, BUDUJMY LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ”

Cel:

Upowszechnienie informacji nt. zdrowia w środowisku lokalnym , podniesienie świadomości dot. wpływu wypadków drogowych szczególnie wśród młodych użytkowników dróg

Grupa docelowa - mieszkańcy powiatu bielskiego z uwzględnieniem pracowników samorządów lokalnych, instytucji organizacji pozarządowych, uczniów, pracowników służby zdrowia

Zasadnicze działania

- Opracowanie harmonogram planowanych działań dotyczących realizacji interwencji nieprogramowej dotyczących Hasła roku 2007i Pierwszego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego
- Opracowanie i przekazanie wytycznych do pracy w czasie trwania akcji Światowego Dnia Zdrowia i Pierwszego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego do jednostek nadzorowanych przez PIS w Bielsku Podlaskim
- Pozyskanie lokalnych partnerów w ramach realizacji interwencji nieprogramowej
- Szkolenie członków klubu „Amazonki” oraz koordynatorów działań z zakresu promocji zdrowia zakładów opieki zdrowotnej , placówek oświatowo – wychowawczych powiatu bielskiego dot. Światowego Dnia Zdrowia i Pierwszego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz realizacji Narodowego Programu Zwalczania chorób Nowotworowych
- Szkolenie pracowników PSSE w Bielsku Podlaskim dot. Światowego Dnia Zdrowia i Pierwszego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz realizacji Narodowego Programu Zwalczania chorób Nowotworowych
- Impreza prozdrowotna w BDK w Bielsku Podlaskim
- Wiosenna impreza na orientację (bieg patrolowy ulicami miasta)
- Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w środkach masowego przekazu
- Turniej Motoryzacyjny dla szkół ponadpodstawowych powiatu bielskiego
- Konkurs na najciekawsze hasło dot. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego dla szkół podstawowych powiatu bielskiego
- Monitoring interwencji nieprogramowej
- Sporządzenie sprawozdania z realizacji działań podjętych w ramach interwencji nieprogramowej Światowego Dnia Zdrowia 2007 w powiecie bielskim

2. „PROFILAKTYKA ZAKAŻEŃ POKARMOWYCH I ZATRUĆ GRZYBAMI”

Cel:

Upowszechnienie informacji na temat profilaktyki zakażeń pokarmowych i zatruc grzybami

Grupa docelowa: mieszkańcy powiatu bielskiego głównie pracownicy służby zdrowia , pacjenci, podopieczni zakładów opieki zdrowotnej w środowisku

Zasadnicze działania

- Opracowanie harmonogram planowanych działań dotyczących realizacji interwencji nieprogramowej
- Opracowanie analizę problemu zachorowań na zatrucia pokarmowe salmonellozowe i zatrucia grzybami w powiecie bielskim 2003-2006
- Opracowanie i przekazanie wytycznych do zakładów opieki zdrowotnej powiatu bielskiego w którym rejonie działania wystąpił problem wzrostu zatruc pokarmowych o etiologii salmonellozowej i zatruc grzybami
- Przeprowadzenie narady pozyskania partnerów i organizacji działań
- Dystrybucja materiałów oświatowo – zdrowotnych do zakładów opieki zdrowotnej i placówek wypoczynku letniego powiatu bielskiego
- Poradnictwo metodyczne
- Projekcja filmów w SPZOZ w Bielsku Podlaskim
- Opracowanie i przekazanie artykułu do mass mediów lokalnych
- Opracowanie sprawozdania z realizacji interwencji nieprogramowej

Liczba zakładów opieki zdrowotnej w powiecie bielskim	Liczb osób adresatów	Liczba osób objętych interwencją	% placówek zakładów opieki zdrowotnej objętych interwencją	% osób objętych interwencją	Liczba wizytacji	% zwizytowanych jednostek
20	59 764	17 474	100	29,2	-	-

Wnioski:

- W 2007 roku na terenie powiatu bielskiego nie było zatruc grzybami .
- Zwiększyło się zaangażowanie pracowników mass mediów w realizacji interwencji nieprogramowej

X. WNIOSKI

1. Nadal największy problemem epidemicznym naszego powiatu stanowią choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu** przenoszone przez kleszcze. Powiat bielski obok hajnowskiego jest terenem endemicznym dla tych chorób.
2. W oparciu o dane statystyczne i analizę epidemiczną należy stwierdzić, że w porównaniu z rokiem 2006 nastąpił spadek zachorowań na **salmonellozy**. W roku 2007 zarejestrowano 21 zachorowań na salmonellozę, co daje współczynnik zapadalności 34,8 na 100tys., podczas gdy w 2006r. zarejestrowano 26 zachorowań, co stanowiło współczynnik zapadalności **43,1** na 100tys. Współczynnik zapadalności na salmonellozy w woj. Podlaskim w 2007r. wyniósł **39,6Z** powyższych danych wynika, że zatrucia pokarmowe o etiologii salmonellozowej stanowią dość częstą przyczynę zachorowań.
3. W 2007r. nie rejestrowano zachorowań na WZW różnych typów.
4. Wykonawstwo szczepień w powiecie bielskim w 2007 r w porównaniu z rokiem 2006 kształtowało się na podobnym poziomie i wynosiło około 95%. Nieliczne opóźnienia w szczepieniach wynikały z indywidualnych czasowych przeciwwskazań zdrowotnych dzieci.
5. Stan sanitarno - techniczny placówek służby zdrowia na terenie powiatu bielskiego ulega sukcesywnej poprawie.
6. Najczęstszą przyczyną kwestionowania próbek wody z wodociągów było przekroczenie parametrów fizyko - chemicznych : manganu, żelaza, mętności jonu amonowego.
7. Przypadek bakteriologicznego zanieczyszczenia wody w wodociągu w Bielsku Podlaskim jest wyraźnym sygnałem do zastanowienia się czy jesteśmy przygotowani na sytuację kryzysową dotyczącą np. zamknięcia wodociągu w Bielsku Podlaskim, a tym samym do zapewnienia wody o odpowiednich parametrach do spożycia ludności miasta tj. ok. 27000 mieszkańców.
8. Stan sanitarno-higieniczny obiektów u kontrolowanych obiektów użyteczności publicznej utrzymywał się na podobnym poziomie jak w 2006 roku i oceniony był jako dobry.
9. W dalszym ciągu nie prowadzi się segregacji odpadów. Społeczeństwo nie jest w dostateczny sposób informowane jak postępować z różnorodnymi odpadami np. zużyte opony, sprzęt elektroniczny, komputerowy, pokrycia dachowe azbest itp. aby być w zgodzie z

obowiązującymi przepisami prawa i nie powodować degradacji środowiska. Skutkuje to wyrzuceniem odpadów w przypadkowych miejscach, co jest widoczne, w przydrożnych rowach, łąkach, lasach oraz setkach „dzikich wysypisk śmieci” na terenie naszego powiatu. Nie podjęcie w bardzo krótkim czasie skutecznych decyzji związanych z gospodarką odpadami może stać się przyczyną nieodwracalnych zmian środowisku między innymi zanieczyszczeniem warstw wodonośnych.

10. Z analizy danych dotyczących oceny stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia w oparciu o kryteria ujęte w „Arkuszu oceny stanu sanitarnego” wynika, że maleje odsetek zakładów, które niespełniają wymagań obowiązującego prawa żywnościowego. Jako niezgodne z wymaganiami obowiązującego ustawodawstwa w roku 2007 oceniono 7 obiektów (1,64%); w roku 2006 - 28 obiektów (6,44%); w roku 2005 - 25 obiektów (5,73%).
11. Jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim ulega poprawie w stosunku do lat ubiegłych. Odsetek kwestionowanych próbek w roku 2005 - 3,73% ; w roku 2006 - 2,16%; w roku 2007 - 0%.
12. Występujące nieprawidłowości w jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wskazują na konieczność kontynuowania działań edukacyjnych wobec osób planujących i realizujących żywienie w tych obiektach.
13. Działania kontrolne, mobilizacyjne podejmowane i realizowane przez Państwową Inspekcją Sanitarną przyczyniają się do poprawy i zapewnienia bezpieczeństwa żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu przez przedsiębiorców na terenie powiatu Bielsk Podlaski.
14. W 2007r w porównaniu do 2006r zgłoszono mniej podejrzeń chorób zawodowych. Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe w 2007r to borelioza - 5 przypadków oraz wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych - 1 przypadek
15. W porównaniu do 2006 roku nie uległa zmianie liczba zakładów, w których stwierdzono występowanie czynników rakotwórczych oraz liczba osób pracujących w przekroczonych normatywach higienicznych tzn. 3 osoby w 2006 i 2007r
16. Z roku na rok obserwuje się poprawę stanu sanitarno - technicznego placówek oświatowo - wychowawczych.

17. Nadal problemem w szkołach jest niedostateczna liczba sal gimnastycznych z zapleczem sanitarnym.
18. W wyniku oceny rozkładów zajęć lekcyjnych stwierdzono, że nie we wszystkich placówkach uwzględnia się zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami, (dotyczy to występowania przerw 5- cio minutowych między lekcjami).
19. Nadal problem w szkołach stanowi niedostateczna opieka medyczna, stomatologiczna (lekarz, pielęgniarka - zadaniowo, przy bilansach i szczepieniach).
20. W roku 2007 kontynuowano realizację działań prozdrowotnych wynikających z wytyczonych kierunków Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego programu Zdrowia, wskazań Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej powiatu .
21. Zwiększyła się różnorodność podejmowanych działań profilaktycznych w ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych.:
  - Interwencje programowe i nieprogramowe realizowano zgodnie z zamierzeniami i planem pracy PIS w Bielsku Podlaskim.
  - Do współpracy pozyskano placówki oświatowo – wychowawcze, placówki kulturalno – oświatowe.
  - zakłady opieki zdrowotnej. instytucje samorządowe i pozarządowe, jednostki administracyjne, mass media.
  - Założone w programach cele zostały zrealizowane, efekty zostały osiągnięte. Podniesiono poziom świadomości wśród społeczeństwa, kształtowano prawidłowe postawy i zachowania zdrowotne.

Opracowała: Kierownik Oddziału Nadzoru PSSE w Bielsku Podlaskim Marzenna Perzyna

I. Sytuacja epidemiologiczna za rok 2007 w powiecie Bielsk Podlaski

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności w powiecie bielskim	Wskaźnik zapadalności w województwie podlaskim
1.	Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	21	34,8	39,6
2.	Inne bakt.zakaż. jelitowe-inne określone i nie określone	5	8,3	30,3
3.	Inne bakt. zatrucia .pokarmowe nie określone	1	1,7	5,6
4.	Lamblioza	82	136,0	55,5
5.	Wirus. i inne określ.zakaż. jelit.og.-wywołane przez rotawirusy	30	49,8	52,7
6.	Wirus. i inne określ. zakaż. jelit.og.- inne wirus. zakaż. jelitowe	5	8,3	63,8
7.	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	19	1981,2	3189,9
8.	Biegunki u dzieci do lat 2	33	3441,1	464,3
9.	Różycza	5	8,3	1,4
10.	Krztusiec	21	34,8	64,0
11.	Płonica	6	9,9	26,2
12.	Posocznica paciorkowcowa	1	1,7	0,4
13.	Posocznica gronkowcowa	2	3,3	1,5
14.	Posocznica wywoł .przez bakt. Gram(-)	2	3,3	2,3
15.	Posocznica inna określona i nie określona	3	5,0	5,6
16.	Róża ogółem	11	18,3	10,6
17.	Zgorzel gazowa	1	1,7	0,2
18.	Borelioza	72	119,5	84,2
19.	Styczność i narażenie na wściekliczną (potrzeba szczepień)	5	8,3	17,5
20.	Wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze	9	14,9	8,2
21.	Wirusowe zapalenie mózgu nie określone	1	1,7	0,5
22.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określ. i nie określone	4	6,6	5,0

23.	Ospa wietrzna	342	567,4	399,6
24.	Różyczka	28	46,5	38,7
25.	Świnka	2	3,3	8,2
26.	Mononukleozą zakaźną	2	3,3	5,8
27.	Grzybice skóry	27	44,8	10,1
28.	Kandydoza	3	5,0	0,7
29.	Toksoplazmoza	5	8,3	10,6
30.	Glistnica	5	8,3	68,8
31.	Owsica	5	8,3	7,8
32.	Toksokaroza	4	6,6	10,7
33.	Świerzb	56	92,9	71,5
34.	Mycoplasma pneumoniae	7	11,6	17,3
35.	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	1	1,7	0,6
36.	Zapalenie mózgu inne i nie określone	1	1,7	1,4
37.	Zapalenie płuc o etiologii zakaźnej	460	763,2	214,4
38.	Inne zatrucia pestycydami	1	1,7	0,2
39.	Inne zatrucia lekami	3	5,0	19,7
40.	Inne zatrucia alkoholem	2	3,3	11,8
41.	Inne zatrucia substancjami zazwyczaj niestosowanymi w celach leczniczych	2	3,3	3,3
42.	Nowo wykryte zakażenia HCV	8	13,3	15,0

EPIDEMIOLOGIA CHOROBY ZAKAŻNYCH POWIATU BIELSKIEGO

ZA 2007 ROK

l.p.	Jednostka chorobowa	PSSE		m. Bielsk Podlaski		m. Brańsk		gm. Bielsk P.		gm. Brańsk		gm. Boćki		gm. Orla		gm. Rudka		gm. Wyszki	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
1.	Salmonellozy zatruć pokarmowe	21	34,8	11	40,9	1	26,3	2	26,9	4	61,4	-	-	1	29,7	-	-	2	40,0
2.	Inne bakt. zakaż. jelitowe-inne określone i nie określone	5	8,3	4	14,9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29,7	-	-	-	-
3.	Inne bakt. zatruć pokarmowe nie określone	1	1,7	-	-	-	-	1	13,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Lamblioza	82	136,0	40	148,7	-	-	8	107,4	9	138,1	6	119,3	2	59,5	4	179,9	13	259,8
5.	Wirus. i inne określ. zakaż. jelit. og.-wywoł. przez rotawirusy	30	49,8	16	59,5	2	52,6	5	67,2	1	15,3	-	-	-	-	1	45,0	5	99,9
6.	Wirus. i inne określ. zakaż. jelit. og.-inne wirus. zakaż. jelit.	5	8,3	2	7,4	-	-	1	13,4	-	-	1	19,9	1	29,7	-	-	-	-
7.	Wirus. i inne okr. zakaż. jelit. u dzieci do lat 2	19	198,2	9	1965,1	2	3571,4	3	3191,5	1	757,6	-	-	1	2702,7	-	-	3	3797,5
8.	Biegunki u dzieci do lat 2	33	3441,1	12	2620,1	1	1785,7	1	1063,8	9	6818,2	1	1612,9	1	2702,7	2	4878	6	7594,9
9.	Różyczka	5	8,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	99,9
10.	Krzyszczak	21	34,8	14	52,1	1	26,3	1	13,4	4	61,4	-	-	-	-	-	-	1	20,0
11.	Plonica	6	9,9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19,9	-	-	1	45,0	4	80,0
12.	Posocznica paciorkowcowa	1	1,7	-	-	-	-	1	13,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Posocznica gronkowcowa	2	3,3	-	-	-	-	-	-	1	15,3	-	-	1	29,7	-	-	-	-
14.	Posocznica wywoł. przez bakt. Gram(-)	2	3,3	1	3,7	-	-	-	-	1	15,3	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Posocznica inna określ. i nie określona	3	5,0	2	7,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20,0
16.	Róża ogółem	11	18,3	3	11,2	2	52,6	1	13,4	-	-	1	19,9	1	29,7	-	-	3	60,0
17.	Zgorzeł gazowa	1	1,7	1	3,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Borelioza	72	119,5	26	96,7	3	78,9	16	214,9	6	92,1	2	39,8	7	208,1	1	45,0	11	219,9

